

SZAKMAI KONCEPCIÓ

Államreform Operatív Program

Kódszám:

ÁROP-1.A.3.-2014

„Hátrányos helyzetű célcsoportok helyzetbe hozása a
Sellyei Járásban”

Pályázó: Sellye Város Önkormányzat

Készítette:

BFH Európa Kft.

2014. október 27.

TARTALOMJEGYZÉK

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
2. A JÁRÁSI KÖRNYEZET BEMUTATÁSA	5
2.1 DEMOGRÁFIA.....	5
2.2 ISKOLÁZOTTSÁG.....	6
2.3 FOGLALKOZTATOTTSÁG	8
2.4 MUNKANÉLKÜLISÉG	9
2.5 EGÉSZSÉGÜGYI, SZOCIÁLIS HELYZET	10
2.6 LAKÁSHELYZET.....	12
2.7 GAZDASÁG	12
2.8 INTÉZMÉNYEK	13
3 PROBLÉMATÉRKÉP, PROBLÉMÁK LEÍRÁSA, BEMUTATÁSA	15
3.1 ROMÁK, MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK	16
3.2 GYERMEKEK.....	17
3.3 NŐK.....	18
3.4 IDŐSEK	19
3.5 FOGYATÉKKAL ÉLŐK.....	20
4. PROJEKTERV.....	21
4.1. INDOKOLTSÁG	21
4.1.1. <i>Összefoglaló helyzetértékelés a projekt stratégia megalapozásához</i>	<i>21</i>
4.1.2. <i>Meglévő kezdeményezések bemutatása.....</i>	<i>23</i>
4.1.3. <i>Kapcsolódó programok, koncepciók releváns következtetései.....</i>	<i>24</i>
4.1.4. <i>Korábbi és folyamatban lévő kapcsolódó projektek.....</i>	<i>25</i>
4.1.5. <i>Illeszkedés az ÁROP kiíráshoz, a feltételek teljesítése</i>	<i>29</i>
4.2. A PROJEKT SZAKMAI TARTALMA, ÖSSZETETTSÉGE, A KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTOTT TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉGEK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK BEMUTATÁSA	30
4.2.1. <i>Átfogó célok</i>	<i>30</i>
4.2.2. <i>Konkrét célok.....</i>	<i>30</i>
4.2.3. <i>Tervezett prioritási területek és programok.....</i>	<i>31</i>
4.2.4. <i>Tevékenységek bemutatása</i>	<i>32</i>
4.2.5. <i>Gantt diagram.....</i>	<i>36</i>
4.3. VÁRHATÓ EREDMÉNYEK, INDIKÁTOROK BEMUTATÁSA	37
4.4. KOCKÁZAT ELEMZÉS ÉS A PROJEKT EREDMÉNYEINEK FENNTARTHATÓSÁGA.....	37
5. PARTNERSÉGI TERV.....	41
6. A SELLYEI JÁRÁS FELZÁRKÓZÁSI KERESZTALÁNAK TERVE	43
7. MELLÉKLET	46
JELENLÉTI ÍV	46

1. Vezetői összefoglaló

A Sellyei Járás Baranya megye legdélebbi részén fekszik, aprófalvas, sűrű településszerkezetű térség, jelentős számú zsáktelepülésekkel. A járás Magyarország egyik legszegényebb kistérségének területét fedi le: a 311/2007. (XI. 17.) Kormányrendelet szerint az ország harmadik legrosszabb társadalmi-gazdasági mutatókkal rendelkező kistérsége. Ezzel a komplex programmal nyílik lehetőség a helyzet javítására.

A helyzetfeltárás és a helyi esélyegyenlőségi programok (továbbiakban HEP-ek) során feltárt problémák alátámasztják a kormányrendeletben meghatározottakat. Áttekintve a települések HEP-jeit, a következő problémák nevesíthetők, melyek konkrét célcsoportokat érintenek:

- Az eladósodás, adósságspirál, alacsony életszínvonal, ami családon belüli problémákhoz, **szenvedélybetegségek** kialakuláshoz vezethet.
- Az energiaszegénységgel érintett családok által fenntartott magánlakások fizikai állapota rossz, energiapazarló, sok esetben egészségtelen a bentlakás (penész, vizesedés).
- A mélyszegénységben élők körében a tartós **munkanélküliek** aránya magas, továbbá a dolgozó emberek is megélhetési problémákkal küzdenek az alacsony bérszínvonal miatt.
- Azok számára pedig, akik nem tudnak az elsődleges munkaerőpiacon helyt állni, a közfoglalkoztatás mellett a **szociális gazdaság** nyújthatna lehetőséget, de a térségben nincsenek erre vonatkozó kezdeményezések, sem felkészült szervezet. Egyedüli lehetőség így csak a közfoglalkoztatás marad, pedig szükség lenne erre a köztes szektorra is, aminek következtében javulhatnának a térség foglalkoztatottsági adatai.
- Egyre több azon **fiatalok** száma, akik kimaradnak az általános iskolából, vagy a középfokú oktatásból, melynek következménye, hogy szakképzetlenség nélkül a munkaerő-piaci beilleszkedésük, foglalkoztathatóságuk lehetetlenné válik.
- Nincs elegendő számú program, melynek keretében az egészséges emberek megismerhetik a fogyatékkal élő személyek hétköznapi problémáit. További érzékenyítési programokra van szükség a szakmai szervezetek bevonásával.
- Az emberek nem fordítanak elég odafigyelést az egészségi állapotukra, továbbá sokaknak pedig nincs is lehetőségük rá. A lakosság **egészségi állapota** rossz (különösen magas a szív-és érrendszeri betegségben szenvedők aránya), amely a hátrányos helyzetű családokat, romákat még súlyosabban érinti.
- A járásban kevés rendezvény, illetve kevés közösségi tér található, és hiányosak a szociális, családi szolgáltatások is. Kisgyermekes anyukák számára még nehezebb a munka világába való visszatérés, hiszen a térségben a bölcsődei szolgáltatás nem kielégítő. Szükség lenne bevonni az idősebb korosztályt a kisgyermekek felügyeletébe, ami által a családi kapcsolatok is megerősödhetnek.
- A járásban súlyos probléma a növekvő számú **idős embereket** érintő elszigetelődés, kapcsolati beszűkülés, generációk eltávolodása. Idősek és fiatalok, gyerekek kevés közös programon találkozhatnak. Folyamatosan emelkedik a napi rendszerességgel ellátást igénylő idősek aránya, melyet az intézményrendszer nem tud kielégíteni.

A fenti problémahalmaz összegzése, a projektet megalapozó egyeztetések és az elemzések alapján az alábbi prioritási területek alakultak ki. Minden problémára nem nyújthat megoldást jelen projekt. A cél a folyamatok elindítása, a partnerség megerősítése, amely kiterjeszti a közösségi védőhálót.

1. Mélyszegénységben élők, tartós munkanélküliek reintegrálása:

- Járási szociális gazdaságfejlesztési program létrehozása. A kiemelten termelésalapú szociális szövetkezeteken keresztüli foglalkoztatási lehetőségek feltérképezése és létrehozásának megalapozása Sellye és járása viszonylatában.
- Községi tervezés, felmérés a járás településein, az egészségügyi és szociális szükségletek körére javaslatkészítés
- Az energiaszegénységgel érintett rászorultak lakhatási és megélhetési feltételeinek javítását célzó program (energiatudatosságra való figyelem felkeltése, költségtakarékos megoldások keresése, és lehetőség szerint foglalkoztatási program szervezése)

2. Egészségműveltség fejlesztése:

- A mélyszegénységben élők körében a járás településein egészségügyi szűrések elvégzése, életmódváltással kapcsolatos tanácsadás

3. Család megerősítése, prevenció:

- Nevelési tanácsadás (prevenció: családtervezés, gyermeknevelés, családi pénzügyi gazdálkodás, önségítés, válsághelyzetbe jutó családok segítése: a szülők közötti konfliktus rendezésében, szenvedélybetegség kezelésében, munkahelykeresésben, a szülő-gyerek kapcsolat megerősítésében, a gyermekneveléshez szükséges mindennapi rutin kialakításában, lakáskörülmények javításában) az alábbi szervezeti keretekben: „Szülő klub” program újbóli felélesztése, és járási szintre emelése, kiscsoportos foglalkozások az érintett szülők, családok részére
- Roma családok társadalmi beilleszkedésének, gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése
- Gyermekek számára esély program létrehozása, a korábban már bemutatott „Szeretet táborra” alapozva: Szivacs kézilabda program újbóli felélesztése
- Generációk együttműködését célzó program (idősek bevonása a családok életébe, gyerekfelügyelet, fiatalok mentorálása, tapasztalatok átadása, közösségerősítő programok a településeken)

A projekt lehetőséget ad arra, hogy kialakuljon az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtéséhez szükséges szolgáltatási és intézményi együttműködés és párbeszédrendszer, felállnak a munkacsoportok, a szakmai koordinációs csoport, a felzárkózási kerekasztal, az esély fórum.

A megvalósítás során járási szinten kialakul és megerősödik párbeszéd - önkormányzatok, kormányzati szervezetek, intézmények, civil szervezetek, gazdasági szereplők és szakértők bevonásával. Elkészül a járáson belül felmerült, és a települések együttműködését igénylő problémák komplex kezelését megalapozó – a járási felzárkózási kerekasztal által elfogadott - „Esélyteremtő-programterv”, amely megerősíti a partnerséget, továbbá felkészíti a járást a releváns szakmai területeken a 2014-20-as EU-s források fogadására is. Sikeres esélyegyenlőségi akciók valósulnak meg, amelyek megalapozzák a partnerek hosszú távon is fenntartható együttműködését.

2. A járási környezet bemutatása

A Sellyei járás Baranya megyéhez tartozó járás 2013-tól, székhelye Sellye. Területe 493,69 km², népessége 14 166 fő, népsűrűsége 29 fő/km² volt a 2012. évi adatok szerint. A térséget egy város (Sellye), egy nagyközség (Vajszló) és 36 további község alkotja.

Baranya megye legdélebbi részén fekszik, a Dráva folyó mentén, a Villányi hegységtől keletre. A járás aprófalvas, sűrű településszerkezetű, a községek távolsága egymástól néhány kilométer csupán. A legközelebbi nagyobb települések Siklós, Szigetvár, és Pécs, ám távol esik a megyeközpont vonzáskörzetétől. A térszerkezetből adódóan a járás közúthálózata is sűrű, emellett azonban jelentős a zsáktelepülések száma (Besence, Hirics, Kisszentmárton, Markóc, Marócsa, Nagycsány, Ózdfalu, Sósvertike).

A járás települései: Adorjás, Baksa, Baranyahídvég, Besence, Bogádmindszent, Bogdása, Csányoszró, Drávafok, Drávaiványi, Drávakeresztúr, Drávasztára, Felsőszentmárton, Gilvánfa, Hegyszentmárton, Hirics, Kákics, Kemse, Kisasszonyfa, Kisszentmárton, Kórós, Lúzsok, Magyarmecske, Magyartelek, Markóc, Marócsa, Nagycsány, Okorág, Ózdfalu, Páprád, Piskó, Sámód, Sellye, Sósvertike, Tengeri, Téseny, Vajszló, Vejti, Zaláta.

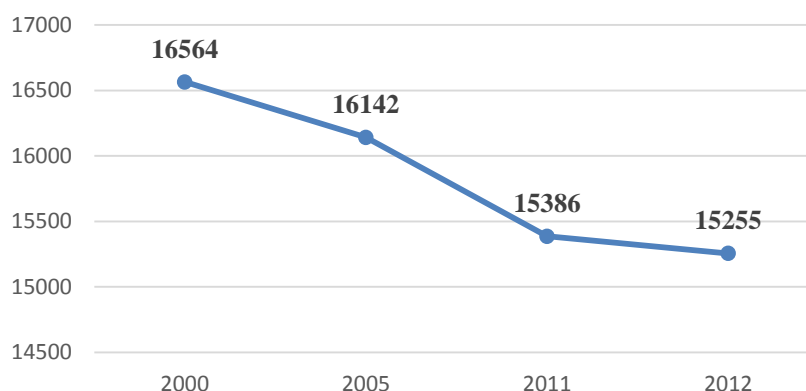
A Sellyei járás statisztikai adatainak elemzését a szélesebb térség, elsősorban a megye adataival való összehasonlításban végeztük.

2.1 Demográfia

Baranya megye lakónépessége 2011. október 1-jén 386 ezer fő volt. Tíz év alatt öt százalékkal lett kevesebb a lakosság száma, miközben a megelőző évtizedben közel feleakkora volt a népességfogyás mértéke. Az egy km²-re jutó lakosok száma 87 fő volt, 20 fővel kevesebb az országos átlagnál.

A Sellyei járás állandó népessége a vizsgált időszak során mind a megyei, mind az országos mutatókhoz hasonlóan jelentősen csökkent, 2012-ben 1309 fővel kevesebb volt (a lakosság 8,5%-a). 2011 évben a járás népsűrűsége 28,2 fő/km² volt.

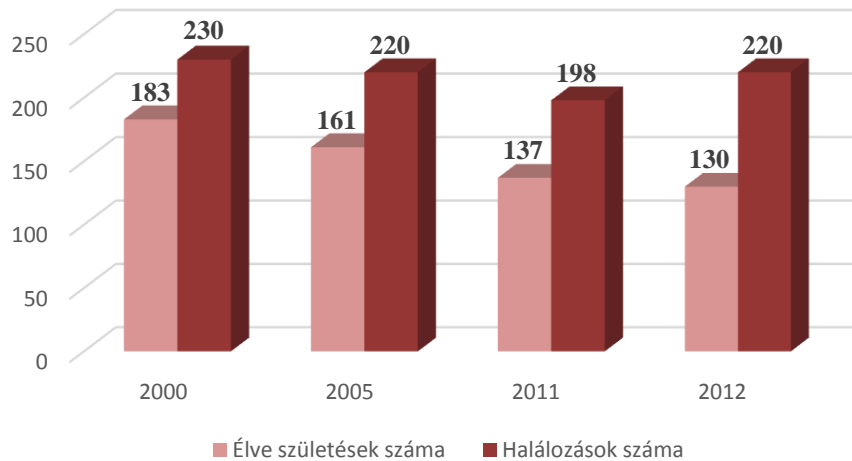
A Sellyei járás állandó népessége (fő)

A megyében az elmúlt évtized során romlott a népesség korösszetétele, míg 2001-ben 126, 2011-ben már 170 időszerű személy jutott száz gyermekkorúra. Járási szinten is megfigyelhető a népesség öregedése. 2000 és 2012 között az állandó népesség életkor és nemek szerinti megoszlását vizsgálva észrevehető, hogy mind a nők, mind a férfiak körében a 17 éven aluli gyermekek és fiatalok száma tartósan csökkent.

A vizsgált időszakban 65 éven felüli lakosság körében is észlelhető egy minimális csökkenés, de üteme jóval elmarad a fiatalokéhoz képest. A 17 éve aluli fiatalok számának csökkenését jól mutatja, hogy a járás területén 2005-ben a 100 idősere jutó fiatalok száma 204 fő volt, 2012-ben már csak 172 fő.

Népmozgalom a Sellyei járásban (fő)

A járásban az elmúlt évtized során a halálozások száma viszonylag stagnál. Viszont az élve születések száma 2000 és 2012 között több mint 50 fővel lett kevesebb.

A népesség folyamatos csökkenését nem csak az alacsony születésszám és a magas halálozási adatok okozzák. Komoly tényező a népesség csökkenésében a járás területéről történő elvándorlások száma, bár 2005 után az adatok csökkenést mutatnak, még mindig jóval magasabb az elvándorlási esetek száma, mint az odavándorlásoké (2012-ben az odavándorlások száma 432, az elvándorlásoké 488).

Baranya megyében közel 53 ezer fő vallotta magát valamely hazai nemzetiséghez tartozónak 2011-ben, számuk 24 százalékkal bővült egy évtized alatt. A megyék közül Baranyában éltek a legnagyobb számban és arányban a német és a horvát nemzetiséghez tartozók, valamint a cigány nemzetiségűek aránya is meghaladta az országos átlagot. A nem magyar anyanyelvű személyek száma megközelítette a 22 ezret, döntő többségük valamely felsorolt nemzetiségi kisebbség nyelvét jelölte meg anyanyelveként.

A Sellyei járáson belül, a népszámlálási adatok szerint 11 653 fő vallotta magát a nemzetiség és anyanyelvi vonatkozásban magyarnak, 2170 fő cigánynak (romani, beas), 1379 fő horvátnak.

A járásban három Dráva-parti település horvát gyökerekkel bír, Felsőszentmártonban és Drávasztárán a mai napig jelentős horvát kisebbség él. A 2011-es népszámlálási adatok szerint Felsőszentmártonban a lakosság 80,19%-a, Drávakeresztúron 68,94%-a, Drávasztárán 64,57%-a vallotta horvátnak magát.

2.2 Iskolázottság

Baranya megyében az elmúlt évtized során javult a népesség iskolázottsága, emelkedett a középfokú végzettséggel rendelkezők és a diplomások aránya, a 18 éves és annál idősebb népesség 45 százaléka legalább érettségizett volt. A baranyai lakosság 28 százaléka beszélt az anyanyelvén kívül egy vagy több másik – főként német, illetve angol – nyelvet.

A 7 évesnél idősebb lakosság legmagasabb befejezett iskolai végzettségét vizsgálva kirajzolódik, hogy a járás területén a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma kiemelkedően magas. A lakónépesség 53,3 %-ának alapfokú iskolai végzettsége van, 20,5%-ának középfokú végzettsége és csupán 4%-uk rendelkezik felsőfokú végzettséggel 2011-ben.

7 évesnél idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint (fő)						
2011 ÉV	Általános iskola			Középiskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	Érettségi	Egyetem, főiskola stb. oklevéllel
	első évfolyamát sem végezte el	1-7. évfolyam	8. évfolyam			
Megye	1268	12 057	30 313	23 928	47 771	31 088
Sellyei járás	258	2 009	4 710	2 685	1 870	593

A járás területén az óvodai feladatellátási helyek száma nem változott az elmúlt évtized során. 10 településen tudnak 3-6 év közötti gyermekeket fogadni: Baksa, Bogádmindszent, Csányoszró, Drávafok, Felsőszentmárton, Gilvánfa, Magyarmecske, Selye, Vajszló, Zaláta.

Az intézményekbe beíratott gyermekek számával párhuzamosan a férőhelyek száma is növekedett. 2012-ben 688 óvodai férőhelyre 573 gyermeket írtak be. 2001 és 2012 között az óvodapedagógusok száma csökkent, 2001-ben egy óvodapedagógusra eső gyermekek száma közel 11 fő volt, 2012-ben már közel 12. A járás területén az óvodába beírt (573 fő) gyermekek közül 457 fő volt hátrányos helyzetű, amely az óvodás gyermekek közel 80%- a.

Az elmúlt évtized során az általános iskolai feladatellátási helyek száma csökkent a járás területén, 2001-ben 13 db ilyen intézmény működött a térségben 2012-ben már csak 9 db. Általános iskola volt, 2012-ben Baksa, Bogádmindszent, Csányoszró, Drávafok, Drávasztára, Felsőszentmárton, Magyarmecske, Sósvertike, Vajszló településeken. Az általános iskolai tanulók száma is csökkent, a vizsgált időszakban 1792 főről 1366 főre. Az óvodai ellátásban résztvevő gyermekekhez hasonlóan, 2012-ben az általános iskolába járó gyermekek körében is magas volt a hátrányos helyzetű tanulók száma, csak minden ötödik gyermek nem tartozik a hátrányos helyzetű gyerekek csoportjába (79%).

A térségben a középiskolai tanulók száma 2012-re jelentősen lecsökkent. 2005-ben 248 fiatal vett részesült középfokú oktatásban, 2012-ben már csak 111fő. Ezzel párhuzamosan az eredményes érettségi vizsgát tett tanulók száma is visszaesett, 2005-ben 21 fő, 2012-ben már csak 12 fő érettségizett. A térségben középfokú oktatás Vajszlón és Sellyén folyt 2012-ben.

A Sellyei járásban gimnáziumi oktatás csak 2005-ben volt, ekkor 85 fő tanult ilyen jellegű középfokú oktatásban. Ez évben a járás területén volt nemzetiségi oktatás is, amelyben 60 gyermek vett részt.

2012-ben a szakközépiskolai feladatellátási helyek száma a járás területén 2 db volt, szakközépiskolai tanulók száma 111 fő. A tanulók közül ez évben a hátrányos helyzetűek száma 76 fő volt, arányuk a diákok körében az általános iskolai és az óvodai adatokhoz hasonlóan kiemelkedően magas, 68%.

A térségben 2012-ben 2 szakiskola működött, amelyben 198 fiatal vett rész nappali oktatásban. A szakiskolások közül 130 fő volt hátrányos helyzetű, amely a tanulók 65 %-a.

2.3 Foglalkoztatottság

Baranya megyében az utóbbi két census között nyolc százalékkal emelkedett a gazdaságilag aktívak száma, a növekedés a nőket, valamint a 49 év felettieket érintette a legjobban. A száz foglalkoztatottra jutó nem aktív személyek száma 185-ről 154-re csökkent.

A Sellyei járásban rendkívül magas az alacsony státuszú, azaz a legfeljebb nyolc osztályos általános iskolai végzettséggel rendelkező, egyben rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korú lakosság aránya.

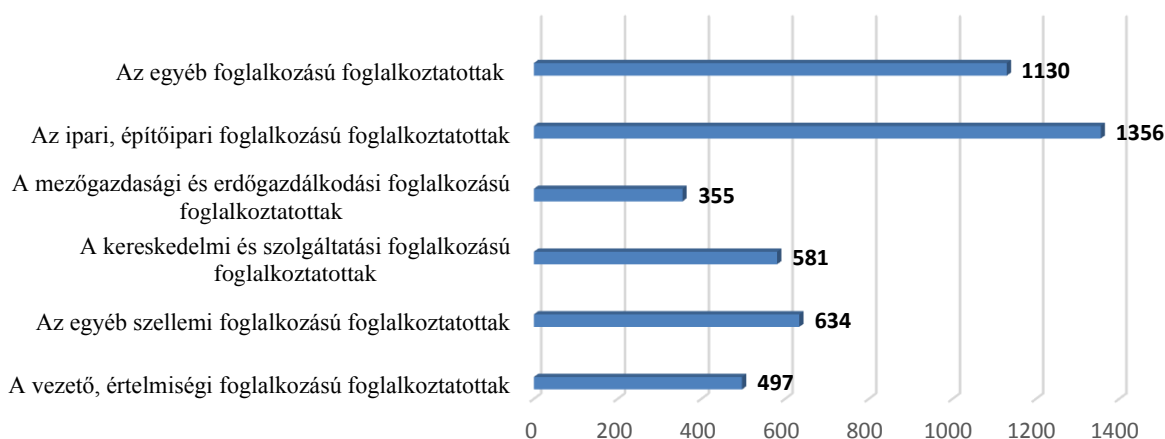
A térségben a 14 éven felüli lakosság körében a foglalkoztatottak száma 4553 fő, a foglalkoztatási arány 32%. Ez az adat mind a megyei, mind az országos adatoktól elmarad. A foglalkoztatottak többsége férfi, 2590 fő.

A gazdasági aktivitás mutatói -2011			
	Járás	Megye	Országos
Aktivítási arány %	38,4	42,6	45,4
Foglalkoztatási arány %	32	36,75	39,7
Munkanélküliségi ráta %	8,1	6,6	5,7
Száz gazdaságilag aktívra jutó inaktív fő	139	151	137

A járás munkanélküliségi rátája 8,1%, amely 3,5 százalékponttal magasabb az országos átlagnál. A térség legnagyobb foglalkoztatói elsősorban az önkormányzatok, a magas a nagy létszámú közmunkásoknak köszönhetően. 2014 októberében a közfoglalkoztatottak száma 1572 fő volt. Emellett a nagyobb vállalkozások a következők: Fishbau Kft, Zabszalma Kft, Drávamenti ÁFÉSZ, Dráva-Agro Zrt, Samato Kft, Agrokémia Sellye, O és R Kft építőipari cég, PIER Kft, Ligo Trade Bt, Klebelsberg Intézményfenntartó Központ.

A járásban a munkavállalók többsége ipari, építőipari területen dolgozik, és magas a száma az egyéb foglalkozásúaknak.

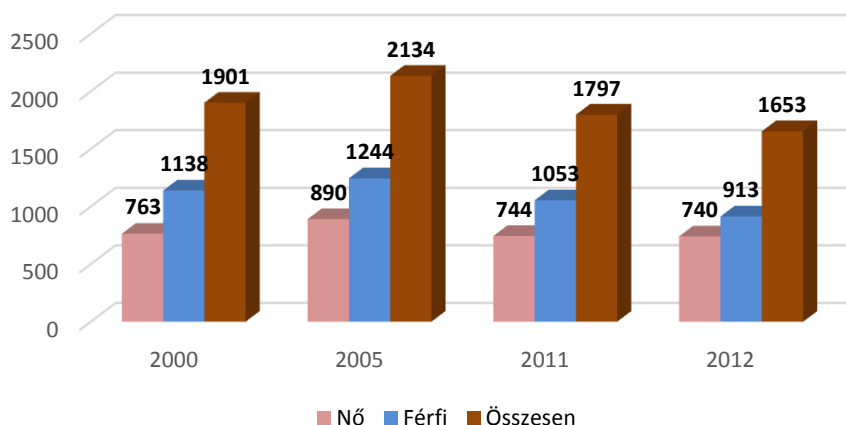
A Sellyei járásban a foglalkoztatottak foglalkozások szerinti megoszlása (fő)

2.4 Munkanélküliség

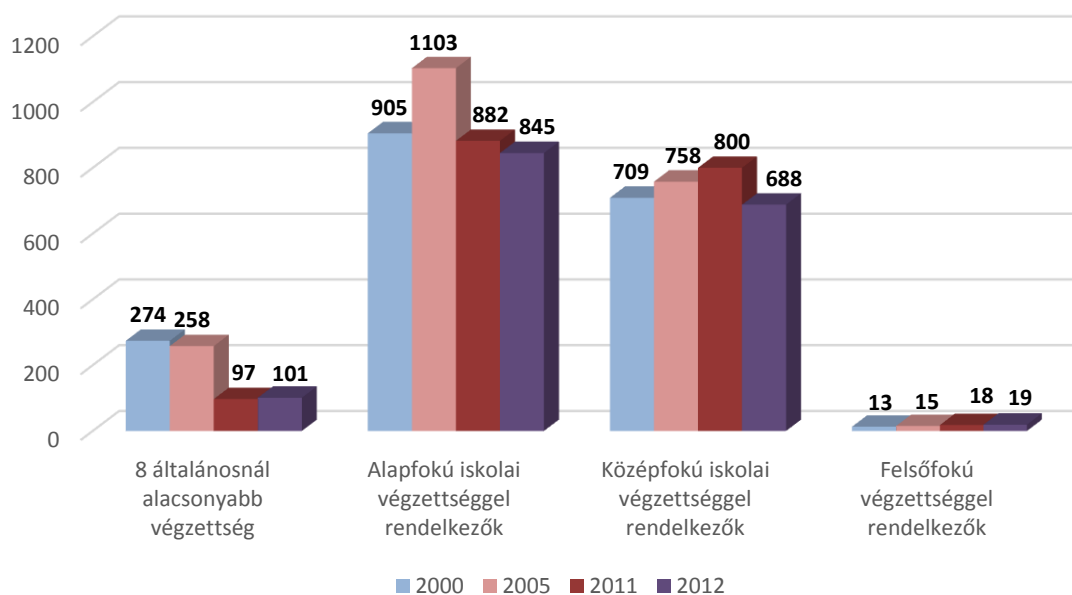
A Sellyei járásban a munkanélküliek aránya magas, mind a megyei, mind az országos mutatókhoz mérten. Azonban az elmúlt évtized során a nyilvántartott álláskeresők száma fokozatosan csökkent. A mérséklődés 2010 óta a közfoglalkoztatás indulása óta figyelhető meg. A női álláskeresők száma viszont kisebb arányban csökkent, mint a férfiaké.

A Sellyei járásban nyilvántartott álláskeresők száma (fő)

Az álláskeresők körében egyre több a pályakezdő, 2012-ben 159 fiatal lett nyilvántartott álláskereső a tanulmányainak befejezését követően. Az álláskeresők magas számának egyik oka, hogy az álláskeresők többsége alacsony iskolázottságú. 2012-ben nyilvántartott álláskeresők 57%-ának legfeljebb alapfokú iskolai végzettsége volt, 42%-uknak középfokú.

A Sellyei járásban nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség alapján (fő)

2012-ben a nyilvántartott álláskeresők többsége (1571 fő) a térségen belül fizikai foglalkozású, a szellemi foglalkozásúké száma 82 fő.

Valószínűsíthetően a közmunkaprogramnak köszönhetően, a térségen belül a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma csökkent. 2005-ben 1222 fő volt fél éve regisztrált álláskereső, 2012-ben 884 fő.

Időszak	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma összesen (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma, férfi (fő)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma, nő (fő)
2000. év	996	546	450
2005. év	1222	704	518
2011. év	816	443	373
2012. év	884	460	424

2000-ben jövedelem pótló támogatásban 739 fő részesült. 2014.09.20-ig a térségben foglalkoztatást helyettesítő támogatásban és rendszeres szociális segélyben részesülők száma 340 fő volt.

2.5 Egészségügyi, szociális helyzet

A Sellyei járásban 2012-ben a működő háziorvosok száma 12 fő volt, a térségben működő házi gyermekorvosok száma 1 fő.

Járóbeteg szakellátás a járás központban érhető el, 2011 februárjában adták át az Ormánság Egészségközpontot. A központ mintegy húsz szakterületen nyújt ellátást a betegek számára.

A térségben 2012-ben 10 védőnő segítette a kismamákat, számuk az elmúlt évtized során kismértékben növekedett.

A járásban nincs bölcsődei ellátás, a sellyei óvodában egységes óvoda-bölcsődei csoportot működtetnek. 2012-ben a térségben 4 családi napközi működött, (Baksán, Gilvánfán, Magyarmecskén, Sellyén) amelyekben az engedélyezett férőhelyek száma 28 db volt, a gondozott gyermekek száma pedig 27 fő. A családi napközi kismértékben csökkentik a bölcsődék hiánya okozta problémákat.

A járásban a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 2012-ben 277 fő volt, a védelembe vett gyermekek száma 83 fő.

A térségben 1 db gyermekjóléti szolgálat működött 2012-ben, Sellyén. A szolgálat által gondozott kiskorúak száma 2012-ben 519 fő volt, a családsegítő szolgáltatást pedig 645 fő vette igénybe.

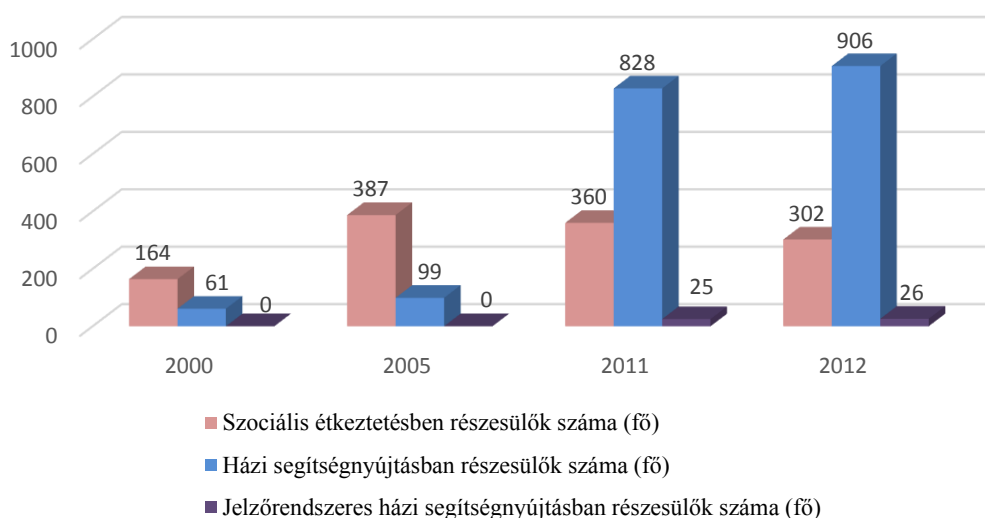
A szociális alapszolgáltatások közül a falugondnoki szolgáltatás a jogosult települések többségében biztosított, mindössze négy településen hiányzik, ezek: Adorjás, Baranyahídvég, Gilvánfa és Hirics. Hirics van ebből a szempontból a leghátrányosabb helyzetben, hiszen erről a településről nem érhető el közvetlenül tömegközlekedéssel a járás központ. A falugondnoki szolgáltatás jelenléte az aprófalvas térségekben különösen fontos, hiszen jelentős szerepet játszik a helyben nem biztosított szolgáltatások elérhetőségének javításában, illetve jellemzően más szociális szolgáltatásban is szerepet vállalnak, mint pl. a házi segítségnyújtás, vagy az étkeztetés. A falugondnoki szolgáltatás által ellátott leggyakoribb feladatok: egészségügyi ellátás igénybevételének segítése (pl. szakrendelésekre szállítás), bevásárlás, gyógyszervásárlás, hivatali ügyek intézése, gyermekszállítás, ebéd házhozszállítás.

A járás egy területén tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények működött 2012-ben, a férőhelyeinek száma 30db, a gondozottak száma 31 fő.

A járás területén az időseket (is) ellátó nappali intézmények száma az elmúlt évtized során lecsökkent, 2012-ben 4 ilyen intézmény és 1 db időskorúak otthona működött. A nappali ellátásban gondozottak száma 62 fő volt, az otthonban gondozottak száma pedig 31 fő.

A Sellyei járásban szociális étkeztetésben 2012-ben 302 fő részesült, házi segítségnyújtásban 906 fő. A 2008-as szolgáltatásszervezési koncepció felhívja a figyelmet arra, hogy bár az ellátás az önkormányzatok számára kötelező, a települések egy részénél bizonytalan háttérrel működik (pl. közhasznú foglalkoztatás keretében, vagy a falugondnoki szolgálattal összekötve), legtöbbször szakképzett munkaerő hiányában. Mára a házi segítségnyújtásban két Nonprofit Kft. vesz részt, az önkormányzatoktól átvéve az ellátási feladatot. Az egyik a NAPÁVA Szociálisgondozó Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság "Segítő Kéz -2009" Szociális Szolgáltató vajszlói telephelye, a másik a pécsi székhelyű SZOCEG Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft. Sellyei Kistérségi Időskorúak Alapellátó Szolgálata.

A Sellyei járásban a szociális szolgáltatásokat igénybevevők száma (fő)

2011-ben a népszámlálás során Baranya megyében a fogyatékoságáról nyilatkozó 20 ezer személy többsége mozgássérült volt, a látásával 18, a hallásával 16 százalékuknak voltak problémái. Jelenleg a térségben fogyatékosokat ellátó nappali intézmény nem működik. A fogyatékos személyek, hajléktalanok, pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek helyi ellátása a település méretéből adódóan nem megoldott. A fogyatékos személyek, hajléktalanok, pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek ellátása, valamint a fogyatékos emberek szociális szakellátása legközelebb Pécsset vehető igénybe.

A járás területén 2012-ben 3 db gyógyszertár és 2 db fiókgyógyszertár működött.

2.6 Lakáshelyzet

Baranya megyében a népszámlálási adatok szerint a lakásállomány 2011-ben megközelítette a 167 ezret, ami 6,8 százalékos növekedést jelentett az előző népszámláláshoz képest. Jelentősen bővült a közműellátottság, 2011-re a lakások vízvezetékekkel, WC-vel való ellátottsága 97, illetve 95 százalék volt és háromnegyedük a szennyvízcsatorna-hálózatra is rácsatlakozott.

A járáson belül az összes lakásállomány száma csökkent, 2012-ben 5814 db volt. Az elmúlt évtized során az ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma növekedett, akárcsak a szennyvízhálózatba bekapcsolt lakások száma is.

ÉV	Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások száma (db)	Háztartási gázfogyasztók száma (db)
2000	5223	774	62
2005	5434	804	599
2011	5455	1027	917
2012	5413	1167	820

2.7 Gazdaság

Baranya megyében az ipari termelés javarészt Pécs és Komló környékén koncentrálódik. A térségre a kézmű- és kisipari tevékenységnek vannak hagyományai. A vajszlói telephelyű Ganz Műszer Zrt. az egyik meghatározó foglalkoztató a kistérségben. Vajszlón megemlítendő még a csökkent munkaképességűeket foglalkoztató ERFO Nonprofit Kft.

Sellyén a nagyobb foglalkoztatók az AGROKÉMIA SELLYE Zrt, Förster és Förster Fafeldolgozó Kft, a Hunor Sportkesztyű Kft, Mecseki Erdészeti Zrt, O és R Építőipari Kereskedelmi és Szolgáltató Kft, PI-ER Clothing Kft, SAMATO Gyártó, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft, SZIGET-CHEM Agrokémiai Kft, LIGO TRADE, Deák Ferenc mezőgazdasági vállalkozó. A különböző kereskedelmi és vendéglátóipari szolgáltatók jellemzően 3-5 főt foglalkoztatnak.

Nagyobb számban még a különböző humán szolgáltatóknál, az önkormányzat intézményeinél, illetve a szociális ellátórendszerhez kapcsolódó tevékenységeket végző nonprofit szervezeteknél (pl. Szociális Háló Egyesület) van lehetőség foglalkoztatásra. A vállalkozások számával Felsőszentmárton tűnik még ki, például a tsz utódjaként működő, 50 főt foglalkoztató Dráva-Agro Zrt.¹

A Sellyei járásban kiugróan alacsony a vállalkozási intenzitás: az 1000 főre jutó működő vállalkozások száma a fele az országos, megyei adatoknak. 2012-ben a regisztrált gazdasági társaságok száma 2361 db volt, a térségben 420 db volt a működő vállalkozások száma. Az egyéni vállalkozások az elmúlt évtized során jelentősen lecsökkent, 2012-ben 222 db volt.

A térségben az önkormányzatok iparüzési adóbevétele 83,128 ezer Ft volt 2011-ben, az 1 lakosra jutó iparüzési adóbevétel 6355 Ft.

¹ Sellyei Kistérségi Tükör, Helyzetfeltárás, 2012.

2.8 Intézmények

Időszak	2005. év	2011. év
Körjegyzőség székhelye	9	9
Munkaügyi központ, illetve kirendeltség léte	1	1
Okmányiroda léte	0	1
Rendőrőrs (körzeti megbízott) léte	0	5
Vasútállomás léte	10	10
Helyközi autóbusz-megálló lét	38	38
Postahivatal /fiókpostá, postamesterség, ügynökség, kirendeltség/ léte	14	7
Benzinkút /üzemanyagtöltő állomás/ léte	1	1
Bankfiók léte	5	4
Járóbeteg szakellátás léte	1	1
Kórház léte	1	1
Mentőállomás léte	1	1
Települési könyvtár léte	26	36
Közművelődési intézmény léte	19	7
Múzeum léte	2	1

A térségben a vasúti közlekedés egyedül a Sellye – Szentlőrinc vonalon biztosított, a megyeközpontot szentlőrinci átszállással érhetik el az utasok, a menetidő kb. egy óra. Minden település rendelkezik helyközi autóbusz megállóval, azonban 9 településről nem érhető el közvetlen Volán járat a térségi központ, melyek egy része épp a legrosszabb helyzetű települések körét alkotja (Hirics, Kemse, Kisszentmárton, Kórós, Lúzsok, Ózdfalu, Piskó, Vejtő, Zaláta). További 15 településen napi 1-4 járatpár biztosítja a központ közvetlen elérhetőségét. A járatok jellemzően délelőtt, kora délután járnak. Sellye irányából a falvakba az esti órákban nincs nagyon buszközlekedés, így a munkavállalás szempontjából különösen nehéz helyzetbe kerül a személygépkocsival nem rendelkező lakosság. A térség minden településén üzemel egy-egy kisebb élelmiszerbolt, többségében italbolt is. Posta 7 működik a térségben, a kisebb településen mobil postai szolgáltatás működik, bankfiók 4 van a járásban.²

A sellyei közösségi élet központja, a 2012-ben átadott Ormánsági Községi Ház. A Házban fórumok, klubfoglalkozások, körök, a helyi civil szervezetek összejövetelei zajlanak heti rendszerességgel. A közösségi Ház közművelődési feladatai továbbá az iskolarendszeren kívüli tanulási, oktatási lehetőségek megteremtése, különösen építve öntevékeny, önképző kezdeményezésekre, izlésformáló csoportfoglalkozásokra. Sellye és az Ormánság tájegység hagyományainak gondozása, a helyi művelődési szokások ápolása, gazdagítása (néptánc, népzene, kórus, lakodalmi szokások, stb. felelevenítése). A nemzetiségi, kisebbségi kultúra ápolása, hagyományörző és hagyományteremtő kezdeményezések támogatása. Közreműködés a tudományos és szakmai ismeretek terjesztésében, tanfolyamok szervezése meghatározott ismeretek átadása, készségek, képességek fejlesztése érdekében. A városi rendezvények megszervezésében kulcsfontosságú szerepvállalás; a műsorok, versenyek, kiállítások lebonyolítása, ill. koordinálása – szükség esetén külső segítők részvételével. Kiállítások berendezése, nyitva tartása. A helyi társadalom önszerveződő csoportjainak, egyesületeinek rendszeres találkozásaira, nagy létszámú rendezvényeinek a helyszín biztosítása.

² Sellyei Kistérségi Tükör, Helyzetfeltárás, 2012.

Kézműves foglalkozások működtetése gyermek és felnőtt érdeklődők számára. Pályázatok segítségével megvalósítható programok megszervezése, levezetése. A nagyterem, büfé, konyha, a kiállító terem bérbeadása. A Városi Könyvtár nyilvános könyvtári szolgáltatást biztosít Sellye város és térsége lakosságának alapellátása érdekében. Folyamatosan gyűjti a magyar nyelven megjelent könyveket és elektronikus dokumentumokat, valamint a település helyismereti vonatkozású dokumentumait. Állampolgári jog alapján szolgáltatásaival rendelkezésre áll minden érdeklődőnek.

3 Problématérkép, problémák leírása, bemutatása

Romák, mélyszegénységben élők	Gyermekek	Nők	Idősek	Fogyatékkal élők
<ul style="list-style-type: none"> – Korlátozott munkaerő-piaci lehetőségek, tartós munkanélküliség aránya magas – Eladósodás – Súlyos energiaszegénység – Nagyarányú az alacsony iskolai végzettséggel, szakképzettséggel nem rendelkezők száma a lakosság körében – Családon belüli élelmelési problémák – Szűrőprogramok hiánya több településen – Hiányzó falugondnoki szolgáltatások – Jövedelem csökkenés miatt mentálhigiéniai (lakás és tisztálkodás) és étkezési problémák – Az aktív korúak közül a 26-30 éves korosztály körében a legmagasabb a munkanélküliség, ami az elvándorlást és a családtervezést hátrányosan befolyásolja – A romákra vonatkozó adatok gyűjtésének nehézségei, a célcsoport meghatározásának bizonytalanságai, a számszerű adatok, indikátorok hiánya – Életvezetési ismeretek hiánya – Eü. szakellátások nagy távolsága – Egészségmegőrzés fontosságának hiánya – Aluliskolázottság – A hátrányos helyzetek generációkon keresztül átöröklődése 	<ul style="list-style-type: none"> – Korlátozott szabadidős tevékenység, közösségi programok hiánya, egészségfejlesztési, sport, szabadidős- szünidei programok csekély száma – Szülői felügyelet hiánya – Iskolai hiányzások, továbbtanulási nehézségek – Családon belüli gyermekek élelmelési – HH és HHH gyerekek továbbtanulási mutatói alacsonyak, szűkös lehetőségek – Alultápláltság, sokan csak a közoktatási intézményben esznek napi egy meleg ételt – Szociális háttér miatt, több egészségügyi probléma jelentkezik a gyermekeknél – A krízishelyzetbe került családok, szülők problémájának azonnali megoldására nincs lehetősége több település önkormányzatának – Krízishelyzet esetén a családok átmeneti elhelyezésre nincs lehetőség több településen – Közösségi terek hiánya 	<ul style="list-style-type: none"> – Nőket speciálisan érintő szűrőprogramok hiánya, a megelőző szűrővizsgálatokhoz való körülményes hozzájárulás – 18-54 éves nők 180 napon túli munkanélküliségének magas aránya, gyes után visszavezetés a munkába nehéz – A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas – A GYÁS, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát – Bölcsőde és családi napközi hiánya több településen, ezáltal elhelyezkedési nehézségek a kisgyerekes anyukáknál – Több önkormányzat nem rendelkezik a nők esélyegyenlőségét támogató adatbázissal – A nők gazdasági függése, kiszolgáltatottsága egyszerre oka és következménye a munkaerő piaci esélyegyenlőtlenségnek – Magányérzet-mentális problémák kialakulása kisgyermekes anyukák körében 	<ul style="list-style-type: none"> – a közösségi élet hiánya a nyugdíjasok körében – nyugdíjas klub hiánya – egészségügyi szakellátások igénybevételének nehézsége, szűrővizsgálatok hiánya – Magas az egyedül élők aránya, önálló életvitel folytatásához személyre szólóan nyújtható segítség hiánya, családi támogatás hiánya, biztonság hiánya, elmagányosodás – A statisztikák rangsorában - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, izületi problémák - mellett pszichés problémák leggyakrabban előforduló betegségek – Alacsony összegű nyugdíjak, lakásfenntartási nehézségek – „Távol lévő generációk”, az idősek kulturális hagyományait, szokásaikat nem tudják átadni a fiataloknak – Gyakran válnak áldozattá – Informatikai jártasságukról nincs adat 	<ul style="list-style-type: none"> – Akadálymentesség hiánya több településen, rossz állapotú járdák – fogyatékosokat alkalmazó munkahelyek hiánya – Közszolgáltatásokhoz, kulturális programokhoz való hozzáférés nem biztosított, körülményes – Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén. – Nincs adat a településen élő fogyatékos személyek számáról, fogyatékoságukról, anyagi lehetőségeikről, konkrét problémáikról – A fogyatékos személyek fejlesztő és rehabilitációs ellátásokhoz való hozzájárítása nem megoldott – Több településen a fogyatékos személyek nem jutnak hozzá a részükre járó pénzbeli vagy természetbeni juttatásokhoz

A Sellyei járás településeinek a HEP-jét vizsgálva a kiemelt célcsoportokat szem előtt tartva az alábbi főbb megállapítások tehetők:

A járás települési HEP-jei 5 célcsoport köré épülnek fel. A problématerkép elkészítése során az esélyegyenlőségi programokban feltárt és a járási szintű fórumokon kiemelt problémák összegyűjtése történt meg. A járási szintű fórumokon az érintett szervezeteknek, önkormányzatoknak lehetősége nyílt a nehézségek bővebb bemutatására és az általuk kezdeményezett jó gyakorlatok rövid ismertetésére.

3.1 Romák, mélyszegénységben élők

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. Bár a Sellyei járás terület nem fedi le teljesen a Sellyei kistérség területét (a térség 3 településsel bővült), azonban a kistérségben jelentkező problémák a járáson belül továbbra is élők. A Sellyei kistérség Magyarország egyik legszegényebb térsége: a kedvezményezett térségek besorolásáról szóló 311/2007. (XI. 17.) Kormányrendelet szerint az ország harmadik legrosszabb társadalmi-gazdasági mutatókkal rendelkező kistérsége, ezzel a komplex programmal segített leghátrányosabb helyzetű kistérségek közé tartozik. A kistérség 35 települése közül 24 település szegénységi kockázata a legmagasabb fokú, a relatíve legkedvezőbb helyzetben Sellye és Felsőszentmárton van.

A kistérség aprófalvas, sűrű településszerkezetű, a községek távolsága egymástól néhány kilométer csupán. A legközelebbi nagyobb települések Siklós, Szigetvár és Pécs, ám a kistérség távol esik a megyeközpont vonzáskörzetétől. A térszerkezetből adódóan a kistérség közúthálózata is sűrű, emellett azonban jelentős a zsáktelepülések száma. A településszerkezetből adódóan az egyik legfontosabb kérdés, hogy a falvak lakossága milyen módon fér hozzá a helyben nem biztosított szolgáltatásokhoz, azokban milyen mértékben tud részt venni. Az elmúlt évtizedek demográfiai folyamatainak hatására ma a kistérség falvainak jó része visszafordíthatatlan gettósodással, társadalmi és etnikai homogenizációval néz szembe. A legszegényebb, leghiányosabb ellátottságú aprófalvak „végállomást” jelentenek. A helyi munkalehetőségek teljes hiánya, a kistérségen belüli és az azt környező térséget jellemző munkaerőpiaci mobilitási lehetőségek igen korlátozottak voltak, valamint a – részben az aprófalvas településszerkezetből, részben az önkormányzatok súlyos forráshiányosságából következően – akadozó, nehezen elérhető szolgáltatások bajosan kínálnak bármiféle kitörési pontot a lakosság számára.

A Járási Munkaügyi Központon keresztül működik egy program a településen kifejezetten 25 év alattiak számára - Első munkahely garancia elnevezéssel - amely során a foglalkoztatónak 100%-os bérköltség támogatást nyújt a Központ, illetve ha igényli, akkor utazási támogatást is tudnak nyújtani. Ebben jelenleg 19 fő vesz részt.

A képzés lehetősége folyamatosan biztosított a munkanélküliek részére, bár jelenleg helyi képzések nincsenek, a képzéseket jellemzően Pécsen szervezik. A képzésre való eljutás biztosítására 90%-os utazási igazolványt tud biztosítani a Munkaügyi Központ. A Járási Munkaügyi Központ tájékoztatása alapján az Ormánság fejlődéséért indult egy hosszabb távú foglalkoztatási projekt, melyben 2 foglalkoztató vett részt, és 50 embernek adott munkalehetőséget a környéken. A tavalyi év során 20 fő munkanélküli vett részt a Sorsfordító elnevezésű programban.

Az Ormánság térségben a minimálisan szükséges jövedelemnek több helyütt csak a harmada folyik be a családokhoz. Télen még súlyosabb a helyzet, hiszen az idényjellegű, alkalmi munkák lehetősége sincs meg. Komoly probléma az energiaszegénység is. A lakásállomány energetikai szempontból katasztrofális állapotban van. A vályogépületek a gondozatlanság miatt lepusztultak, eredeti, jó energetikai hatásmechanizmusuk már nem működik. A korai téglalapítványú házak szintén felújításra szorulnak. Eredeti energetikai hatásfokuk is rossz volt, de még romlott, emellett egyre rosszabb állapotú és/vagy hatásfokú tüzelő berendezések kerülnek beléjük. A lakásfenntartási támogatások évről-évre növekvő száma, valamint az adósságkezelési szolgáltatási támogatás iránti kérelmek magas száma is mutatja, hogy a lakosság körében térségben egyre nagyobb gondot okoz a lakóingatlanok fenntartása, a közüzemi számlák kifizetése. A probléma különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családokat érinti. Az eladósodottság problémáját jelzi az is, hogy az elmúlt évben számos család kereste fel önkormányzatot azzal, hogy a Nemzeti Eszközkezelőnek ajánlja fel házáat megvételre, hogy aztán utána bérlőként lakhasson benne tovább. Az önkormányzatok minden rendelkezésére álló eszközzel támogatja az eladósodott családokat. A családok eladósodottságának megelőzése, megszüntetése érdekében fontos lenne akár klubfoglalkozások keretében is bővíteni a családok ismereteit a felelős pénzgazdálkodásról, a hitelfelvételek buktatóiról, valamint egyéb gazdasági ismeretekről.

A mélyszegénységben élő lakosság számára több esetben nem csak a lakhatás, és munkaügyi problémák, adósságkezelési nehézségek lépnek fel, komoly problémát, jelent a családon belüli élelmezési problémák. Az óvodás és iskoláskorú kisgyermek számára közétkeztetési ellátás biztosítja a megoldást, a felnőtt lakosság rászorultjainak étkeztetését a SZOCEG Kft. oldja meg a járási székhelyen. A kistélepusuléseken az étkeztetést az önkormányzatok látják el, sok esetben a falugondnoki szolgálatok segítségével.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat a térségben élő roma nemzetiségű lakosokat minden év őszi zöldségekből álló élelmiszer-csomaggal támogatja. A Nemzetiségi Önkormányzat álláspontja szerint fontos lenne a mélyszegénységben élők és romák megfelelő információval történő ellátása a lehetséges szociális juttatások igényléséről, a gyermeknevelési nehézségek áthidalásáról. Fontos lenne pénzügyi, gazdasági egészségügyi ismereteik bővítése. Egészségmegőrző programok szervezése, kiemelt figyelemmel a dohányzásról való leszokás segítésére, alkohol problémák kezelésére.

3.2 Gyermek

A rendszerváltást követő évek társadalmi-gazdasági változásai sok családot érintettek hátrányosan, sokan váltak munkanélkülivé. A legfeljebb nyolc osztályos végzettséggel rendelkező szülők esetében, mely térségünkben igen magas mutatószámot képvisel, a szegénység kockázata különösen nagy. A családok szociális háttere a diákok iskolai teljesítményére óriási hatást gyakorol. A szegénység problémáját tovább erősíti a gyermekek napközbeni ellátását biztosító szolgáltatások hiánya. A szegénységben élő családok gyermekei jelentős hátránnyal indulnak az iskolában, ami meghatározza tanulmányi és munkaerő-piaci sikerességüket.

A térségben elmúlt évek során a gyermekek létszáma folyamatosan csökken. Az egyre nehezedő megélhetés a gyermekvállalás gátjává vált, a gyermeknevelés nagy anyagi megterhelést jelent a családok számára. Ehhez a tényhez hozzájárul még az is, hogy a fiatalok nem maradnak a térségben, nem itt alapítanak családot, hanem olyan nagyobb városokba költöznek, ahol a megélhetésük nagyobb mértékben biztosított.

A járásban nincs bölcsődei ellátás, a sellyei óvodában egységes óvoda-bölcsődei csoportot működtetnek. A bölcsődék hiánya a térségben komoly problémát jelent, a hátrányos helyzetű kisgyermek részére a korai fejlesztés elengedhetetlen. A térségben működő családi napközi kismértékben csökkentik a bölcsődék hiánya okozta problémákat. 2012-ben a térségben 4 családi napközi működött, (Baksán, Gilvánfán, Magyarmeckén, Sellyén) amelyekben az engedélyezett férőhelyek száma 28 db volt, a gondozott gyermekek száma pedig 27 fő.

A 2011/12-es tanévben az iskolák HH tanulói aránya összesítve 80,5%, a HHH aránya 42,8% volt. Mindkét adat kritikusan magas, és jelzi a problémák súlyosságát. Ugyanebben a nevelési évben az 517 óvadás 81,6%-a (422 fő) hátrányos helyzetű, 41,8%-uk (216 fő) halmozottan hátrányos helyzetű volt.

A veszélyeztetett gyermekek aránya tartósan magas értéket mutat, mely nem csak térségi probléma. Szülők iskolai végzettségük, mikro-társadalomban elfoglalt helyük (izolációs hatások), illetve a makro-társadalom összefüggéseinek ismerethiánya miatt nagyfokú segítségre szorulnak, és hosszú gondozási folyamat kell ahhoz, hogy az alapvető szükségleteikhez hozzájussanak, azt kielégíthessék. Ezzel is magyarázható, hogy a gyermekek veszélyeztetettségének tényezői tartósan fennállnak és sok esetben sokrétűek, problémák összetettek (pl. szülői elhanyagolás, beilleszkedési zavar, anyagi-megélhetési-lakhatási problémák). Ha a veszélyeztetettség kialakult, megszüntetése érdekében segíteni kell a családot a jelentkező működési zavarok, konfliktusok megoldásában. Sok esetben a szülők nem fogadják meg a segítő szakemberek tanácsait, javaslatait. Ilyen esetekben a veszélyeztetettség nem szüntethető meg és kezdeményezni kell az egészségügyi, szociális és hatósági beavatkozást. A térségben jelen vannak azok a társadalmi és gazdasági feszültségek, amelyek a családok gyermekmegtartó erejét veszélyeztetik.

3.3 Nők

A térségben található, nőket is foglalkoztató munkahelyek jellemzően a közszféra és a szolgáltatási szektor. A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatai nem állnak teljes körűen a rendelkezésre (gyermekszám, képzettség, családi állapot, demográfiai adatok). A gyermekes családok gazdasági aktivitásáról az önkormányzat nem rendelkezik adatokkal, ilyen jellegű felmérés nem készült a településeken. A nők anyagi kiszolgáltatottságát fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíj jogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt. A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag (és jogilag is) ki vannak szolgáltatva. A települések nem rendelkeznek felméréssel a gyermeküket egyedül nevelő nők, férfiak szükségleteit illetően. A nők foglalkoztatását gátló legfőbb akadály a gyermeknevelés. A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik. A települések nem rendelkeznek adatokkal a nők családon belüli túlterheltségéről sem.

A térségben jellemző, hogy az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési esélyei jóval kisebbek, mint a legalább középfokú végzettségű társaiké. A településeken női segéd, illetve betanított munkásokat alkalmazó ipari üzem alig van. A PIER Kft. helyi varrodájában és az Agrokémia Zrt-nél alkalmaznak alacsonyabban képzett női munkásokat.

Pontos adatok nem állnak rendelkezésre a nőket érő családon belüli erőszakokról. Sellyén anyaoththon, illetőleg családok átmeneti otthona nem működik, kialakításának lehetősége már a település Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójában is megfogalmazódott célként, azonban anyagi lehetőségek hiányában ezidáig a megvalósítása nem sikerült.

A kialakult krízishelyzetekben nagy szükség lenne helyi szinten a probléma megoldására, mivel legközelebb csak Pécsen működik. Fontos feladat lenne, annak megoldása, hogy a bajbajutott családokat helyi szinten tudjuk elhelyezni, nemcsak az esetleges családon belüli erőszak, de egy elemi kár, vagy más probléma esetén is, amely a családok lakhatását veszélyezteti.

3.4 Idősek

A településen a 65 év feletti lakosság száma évről-évre növekszik, a térségen belül a járási székhelyen kívül közösségi életre nincs lehetőségük, a legtöbb településen nyugdíjas klubok hiánya mutatkozik.

Sellyén az Arany Ősz Nyugdíjas Klub fogja össze az aktívabb időseket. A Klub a foglalkozásain nagy figyelmet szentel az ormánsági néphagyományok, énekek megőrzésére, felkutatására, valamint arra, hogy ezeket a fiatalabbak részére átadják. Az Ormánsági Községi Ház helyi szinten biztosítja az idősek számára a közösségi teret, az Arany Ősz Nyugdíjas Klub számára ingyenesen biztosítja a lehetőséget a Klub rendezvényeinek, összejöveteleinek megtartásához. A nyugdíjasok ennek fejében közreműködnek, a Községi Ház rendezvényein, ének műsorokkal emelik a programok színvonalát. A Klub időközönként színházlátogatásokat, valamint kirándulásokat is szervez az idősek részére.

A térségben élőkrol az informatikai jártasságára vonatkozóan nincs adat, hogy az elmúlt években indult a járásszékhelyen élő idősek részére egy informatikai tanfolyam, amin az idősek közül 4 fő vett részt.

A térségben az idősek számára az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés a járási székhelyen biztosított. A térségben az Ormánság Egészségközpontban elérhető minden egészségügyi alapszolgáltatás és számos szakrendelés is működik, azonban a zsákfalvakban lakó idősek számára az ellátások igénybevétele nehéz. A szociális ellátásokhoz a lakosság helyben juthat hozzá.

A térségben sok fiatal elköltözik elérhető munkahelyek miatt, amely következtében az idősek körében nőtt az egyedül élők, családi támogatás nélkül élők aránya. Őket veszélyezteti az elmagányosodás, a biztonság hiánya, gyakran válnak áldozattá.

Sok idős embernek okoz gondot a gyógyszer kiváltása, a lakhatás fenntartása, vagy akár a megszokott életminőség fenntartása is. A magas arányú munkanélküliség miatt az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatása nem jellemző a térségben.

A szociális alapszolgáltatások közül a falugondnoki szolgáltatás a jogosult települések többségében biztosított, mindössze négy településen hiányzik, ezek: Adorjás, Baranyahídvég, Gilvánfa és Hirics. Hirics van ebből a szempontból a leghátrányosabb helyzetben, hiszen erről a településről nem érhető el közvetlenül tömegközlekedéssel a járás központ. A falugondnoki szolgáltatás jelenléte az aprófalvas térségekben különösen fontos, hiszen jelentős szerepet játszik a helyben nem biztosított szolgáltatások elérhetőségének javításában, illetve jellemzően más szociális szolgáltatásban is szerepet vállalnak, mint pl. a házi segítségnyújtás, vagy az étkeztetés. A falugondnoki szolgáltatás által ellátott leggyakoribb feladatok: egészségügyi ellátás igénybevételének segítése (pl. szakrendelésekre szállítás), bevásárlás, gyógyszervásárlás, hivatali ügyek intézése, gyermekszállítás, ebéd házhozszállítás.

3.5 Fogyatékkal élők

A fogyatékossgal élő emberek számára megszervezendő hatékony ellátórendszer kialakításához szükség van térségi és regionális szinten szerveződő civil szervezetekre, amelyek a klasszikus érdekvédelmi feladatok ellátása mellett aktívan szerepet vállalnak az államtól átvállalt közfeladatok megvalósításában, valamint együttműködő partnerei kívánnak lenni a területen dolgozó valamennyi állami és nem-állami szereplőnek.

Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások szolgáltató jellegének erősítésével, az intézmények kiépítésével, korszerűsítésével és átalakításával, illetve a lakókörnyezeti és az integrált formában történő ellátásszervezés erősítésével. A térségben speciálisan fogyatékos személyeket foglalkoztató intézmény nem található. Közfoglalkoztatás keretében sincs lehetősége az Önkormányzatnak fogyatékkal élő személyeket foglalkoztatni, mivel a közmunka programban elsősorban fizikai munkavégzés zajlik. Sellyei járásban a fogyatékosok önálló életvitelét a házi segítségnyújtás keretein belül biztosítják az önkormányzatok. Házi segítségnyújtást két szolgáltató is segíti a településeken, az egyik a SZOCEG Kft, a másik pedig a Szociális Háló Egyesület. Azonban a házi segítségnyújtás, mint a szociális alapellátás része a felmerülő problémákat nem képes minden esetben teljes körűen kezelni. A fogyatékosok ellátását biztosító támogató szolgálat jelenleg nem működik, bár több kiskorú fogyatékkal élő gyermek is él a járásban, akinek a speciális foglalkoztatását csak a megyeszékhelyen tudják biztosítani, és az utazás a családok számára nagy anyagi terhet jelent. A felnőtt korú fogyatékossgal élő személyek ügyeinek intézésében is nagy segítség lenne a támogató szolgálat.

Az elmúlt években ennek a problémának a segítésében részt vett a Baranya Megyei Mozgáskorlátozottak Egyesülete, de a szűkös anyagi erőforrások miatt a szolgáltatás megszűnt. A településen a járdák jelentős felújításra szorulnak, azok minősége nem megfelelő a fogyatékos személyek közlekedésére. A tömegközlekedési eszközöket a térségben élő fogyatékosok nem tudják igénybe venni, további nehézség, hogy megszűnt a mozgáskorlátozott személyek részére biztosított közlekedési támogatás is. Jelenleg a járásban fogyatékosokat ellátó nappali intézmény nem működik. A fogyatékos személyek, hajléktalanok, pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek helyi ellátása a térség központ település méretéből adódóan nem megoldott. A fogyatékos személyek, hajléktalanok, pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek ellátása, valamint a fogyatékos emberek szociális szakellátása legközelebb Pécsset vehető igénybe. Jelenleg a térségben fogyatékosokat ellátó nappali intézmény nem működik. A fogyatékos személyek, hajléktalanok, pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek helyi ellátása a település méretéből adódóan nem megoldott. A fogyatékos személyek, hajléktalanok, pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek ellátása, valamint a fogyatékos emberek szociális szakellátása legközelebb Pécsset vehető igénybe.

4. Projektterv

4.1. Indokoltság

4.1.1. Összefoglaló helyzetértékelés a projekt stratégia megalapozásához

A HEP-ek elemzése, a járási problématerkép, valamint az előzetes egyeztetések alapján az alábbi problématerületek körvonalazódtak, amelyekre alapozva készül el a projektterv:

1. Mélyszegénységben élők, tartós munkanélküliek foglalkoztatottsági problémái

- Eladósodás, adósságspirál, alacsony életszínvonal, ami családon belüli problémákhoz, szenvedélybetegségek kialakulásához vezethet.
- Az energiaszegénységgel érintett családok által fenntartott magánlakások fizikai állapota rossz, energiapazarló, sok esetben egészségtelen a bentlakás (penész, vizesedés).
- A mélyszegénységben élők körében a tartós munkanélküliek aránya magas, továbbá a dolgozó emberek is megélhetési problémákkal küzdenek az alacsony bérszínvonal miatt. A probléma ebben a térségben súlyosabb, mint az ország többi részén, hiszen helyi munkahely szinte nincs a településeken, rendkívül alacsony a foglalkoztatási ráta, és a közlekedési szolgáltatások is hiányosak, ami szintén gátolja a munkavállalást.
- Azok számára pedig, akik nem tudnak az elsődleges munkaerőpiacon helyt állni, a közfoglalkoztatás mellett a szociális gazdaság nyújthatna lehetőséget, de a térségben nincsenek erre vonatkozó kezdeményezések, sem felkészült szervezet. Egyedüli lehetőség így csak a közfoglalkoztatás marad, pedig szükség lenne erre a köztes szektorra is, aminek következtében javulhatnának a térség foglalkoztatottsági adatai.
- Egyre több azon fiatalok száma, akik kimaradnak az általános iskolából, vagy a középfokú oktatásból, melynek következménye, hogy szakképzetlenség nélkül a munkaerő-piaci beilleszkedésük, foglalkoztathatóságuk lehetetlenné válik. A kimaradás elsősorban a hátrányos szociális körülményekből adódik, mely így tovább generálódik. Ezen fiatalok nagyobbik része a roma etnikumhoz tartozik, így hosszútávon a megoldatlan helyzet komoly társadalmi feszültségek kialakulásához vezethet.

2. Egészségkultúra, egészségműveltség alacsony szintje

- Nincs elegendő számú program, melynek keretében az egészséges emberek megismerhetik a fogyatékkal élő személyek hétköznapi problémáit. További érzékenyítési programokra van szükség a szakmai szervezetek bevonásával.
- Az emberek nem fordítanak elég odafigyelést az egészségi állapotukra, továbbá sokaknak pedig nincs is lehetőségük rá. A lakosság egészségi állapota rossz (különösen magas a szív-és érrendszeri betegségben szenvedők aránya), amely a hátrányos helyzetű családokat, romákat még súlyosabban érinti.
- A térségben élők, különösen a mélyszegénységben élők egészségi állapotáról pontosabb információkra van szükség a helyzet javítása érdekében. Az egészségműveltség nagyon alacsony szintű, amely azonnali beavatkozást igényel, hiszen a nélkül a munka világában sem lehet eredményesen teljesíteni.

3. Családi problémák, szolgáltatás hiányok

- Gyermek szocializáltsága nagyon alacsony fokú, emellett egyre több családban egy szülő neveli a gyermekeket, ami teljesen szétszakítja a családokat. Ezért mindenképp szükség lenne kifejezetten gyermekeket célzó, családerősítő programokra.
- A járásban kevés rendezvény, illetve kevés közösségi tér található, és hiányosak a szociális, családi szolgáltatások is. Kisgyermekes anyukák számára még nehezebb a munka világába való visszatérés, hiszen a térségben a bölcsődei szolgáltatás nem kielégítő. Szükség lenne bevonnani az idősebb korosztályt a kisgyermek felügyeletébe, ami által a családi kapcsolatok is megerősödhetnének.
- A járásban súlyos probléma a növekvő számú idős embereket érintő elszigetelődés, kapcsolati beszűkülés, generációk eltávolodása. Idősek és fiatalok, gyerekek kevés közös programon találkozhatnak. Folyamatosan emelkedik a napi rendszerességgel ellátást igénylő idősök aránya, melyet az intézményrendszer nem tud kielégíteni. Generációk együttműködését célzó program indítása indokolt.

4.1.2. *Meglévő kezdeményezések bemutatása*

2013-2014-ben, az „Action for Health” európai uniós projekt keretén belül Országos Egészségfejlesztési Intézet (OEFI) által Sellye járásban helyi szakértőkkel, valamint a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülettel együttműködve **Cselekvési Terv készült**, melynek célja Sellye Kistérség lakossága körében tapasztalható egészség-egyenlőtlenségek csökkentése az egészségfejlesztés eszközeivel. A **cselekvési terv részeként „szülő klub” és szivacskezilabda program került összeállításra, és megvalósításra**. A projektben részt vevő szakemberekhez a projekt befejezése után többen is csatlakoztak, helyi civil szervezetet hozva létre, melynek célja a Sellye Kistérségben élők szociális, egészségügyi és oktatási helyzetének javítása. (SZEÖ Egyesület).

„Szülő klub” program

A megvalósítandó cél a szülők egészségtudatos magatartás formálásán keresztül gyermekeik, illetve családjuk egészségesebb életmódjának elősegítése.

Célcsoport: Az óvodás- és iskoláskorú gyermekek szülei.

Módszer: A foglalkozások három kistérségi településen kerültek megrendezésre: Vajszlón, Magyaramecskén és Sellyén. A három településen a „Szülő klubon” belül, azonos tematika szerint öt különböző – a lakosságot, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetben élő családokat érintő – egészségfejlesztési témakör került feldolgozásra.

A munkacsoport szakértői, reflektálva a helyi problémákra, az alábbi öt témát választották ki a foglalkozások számára:

- Gyermeknevelési problémák, tanácsok – a helyi szakemberek beszámolóí szerint, a hátrányos helyzetű családokban gyakran megfigyelhető a következetesség teljes hiánya az életvitel számos területén, így a gyermeknevelésben is. Ez sok esetben a gyermekek magatartászavariban, helytelen viselkedésében manifesztálódik. Ennek kezelésére nyújt néhány alapvető információt és technikát, egy szakember által tartott foglalkozás.
- Táplálkozási, szájhygiéniai ismeretek – Egészséges táplálkozással kapcsolatos információátadás, egészséges ételek receptjeinek közös elkészítése, fogmosás és szájápolás helyes technikájának elsajátítása a résztvevők aktív részvételével.
- Alapvető egészségügyi ismeretek, légzőrendszert érintő problémák megelőzése, kezelése – Témák, például: tisztálkodás, lázcsillapítás, betegségek megelőzése, felismerése, orvoshoz fordulás szükségessége. A foglalkozást védőnő tartja, melynek végén egészségügyi csomag kerül kiosztásra a résztvevők között.
- Ortopédiai elváltozások, megelőző tornagyakorlatok tanítása – A lúdtalpasság és a hanyagtartás, később gerincferdülés problémája már egészen korán óvodás korban megjelenik, azonban különböző tornagyakorlatokkal könnyen orvosolható probléma. Ezeket a gyakorlatokat egy szakember megmutatja és megtanítja a foglalkozásokon résztvevő szülőknek, akik aztán otthon gyermekeikkel gyakorolhatják az ott tanultakat. A foglalkozás pozitív eredménye lehet a mozgás élményének közös megélése a szülők és gyerekek közt.
- „Gazdálkodj okosan!” (Szenvedélybetegségek következményei) – Az utolsó témakör a hátrányos helyzetű családoknál gyakran előforduló adósságspirál problémájának megelőzése és megszüntetése miatt szükséges. Egyes családok sajnos nem képesek segítség nélkül, önállóan megbirkózni a problémával, melynek gyakran okozói vagy következményei a családban megjelenő szenvedélybetegségek (dohányzás, alkohol, drog, játékszenvedély).

Szivacskezilabda csapatok kialakítása

Külön, gyermekeket célzó program a térség összes településének általános iskolájában – a helyi testnevelő tanárok közreműködésével – kezdetben „tömegsport” jelleggel működve. A Baranya Megyei Kézilabda Szövetség biztosította a szükséges eszközöket (labda, kapu) és a szakmai módszertani anyagokat. A program keretében szivacskezilabda bajnokság került megrendezésre a létrejött csapatok részvételével. Cél a rendszeres fizikai aktivitás elősegítése, közösségformálás, hagyomány teremtése volt, melyre a jövőben további egészségfejlesztési programok épülhetnek.

Szeretet tábor

2013. július 23-25-én ifjúsági tábort szervezett a Máltai Szeretetszolgálat Sellyén. A Szeretet tábor néven meghirdetett eseményre három szomszédos településről, Piskóról, Hiricsről és Lúzsokról hívtak 8-11 éves gyerekeket. Ezek a településeken élnek a sellyei kistérség leghátrányosabb helyzetben lévő gyerekei, akiknek nagy szükségük volt arra, hogy az otthoni légkörből kiszakadva megtapasztaljanak egy elfogadó, értékeket közvetítő, játékosan tanító közeget, ahol szeretettel viszonyulnak hozzájuk.

A közösségi programok során átéli az összetartozás élményét, társat találhatnak egymásban. A gyerekek szocializáltsága igen alacsony fokú. Ezért is nagy szükség volt erre a táborra.

A Máltai Szeretetszolgálat kistérségi dolgozóiból, Máltás és más ifjúságfejlesztéssel foglalkozó szervezetek fiatal önkénteseiből állt össze a táborvezetés.

Fontos eleme volt a tábornak, hogy minden gyerek megszólaljon és beszéljen magáról. Erre sort kerítettek több alkalommal is.

Tábor elején-végén körkérdésekkel, ill. a játékok során folyamatosan beszélgettek hol nagyobb, hol kisebb körben. A gyerekek kiteljesedését segítette minden olyan program, amiben ötletelni, kitalálni kellett valamit. Használhatták kreativitásukat, képzelőerejüket.

4.1.3. Kapcsolódó programok, koncepciók releváns következtetései

A Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció következtetései

Esélyteremtő és életminőség-javító kistérségi/mikro-térségi szolgáltatási rendszer kialakítása és fejlesztése, többcélú közösségi szolgáltató központok/alközpontok létrehozása: A valós igényekre szabott szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások komplex, integrált rendszerének megteremtése, mikro-térségi központok kialakítása és fejlesztése, illetve a településenkénti életházak/integrált közösségi szolgáltató terek kialakítása.

Hiányzó szociális-, és gyermekjóléti alapszolgáltatások kiépítése, a meglévők fejlesztése elsősorban a mikro-térségi központok bázisán, pl.:

- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Családsegítő,- és gyermekjóléti szolgálat
- Nappali ellátások megszervezése
- Speciális alapszolgáltatások (jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás)

Szakosított ellátások: figyelembe véve az egyes települések lakosságszámát, a kistérségben nincs olyan Önkormányzat, melynek ellátási kötelezettsége lenne bármely szakellátás tekintetében.

Új típusú innovatív, családokat segítő szolgáltatások bevezetése Elsősorban a települési „Életházak”, kialakított IKSZT-k bázisán, az egyes településeken a helyi speciális szükségleteknek megfelelően

A falugondnoki szolgálat teljes körű kiépítése és az előregedett falugondnoki gépjárművek cseréje. Falugondnoki szolgálat tartalmi megerősítése, fejlesztése (pl.: a szolgáltatások tematikus fejlesztése és területi kiterjesztése meghatározott alapellátási formák biztosítása érdekében- (ún. „ráhordó” funkcióval erősíteni a szolgáltatások kapcsolódását, képzések, rendezvények, programok szervezése).

Közösségi busz beállítása, amely a gyermekek, tanulók (legalább 15 személy) közoktatási intézményekbe történő szállításán kívül más közösségi feladatok ellátására is alkalmas.

Helyi foglalkoztatási kezdeményezések

Szociális gazdaság típusú projektek megvalósítása:

- Személyi szolgáltatások, audiovizuális szolgáltatások, új információs és kommunikációs technikák bevezetése, szabadidős és kulturális programok szervezése, hagyományőrzés, a környezet gondozása, környezet-védelem
- Szociális szövetkezeti modell a személyes szolgáltatások biztosítására
- HÍD projekt
- MAG-TÁR-HÁZ projekt
- Településkép és a környezet védelmét segítő támogatott foglalkoztatási projektek

Közösségfejlesztés, helyi társadalom megerősítése

- Innovatív, esélyegyenlőséget biztosító oktatási, szakképzési, foglalkoztatási és komplex programok kialakítása
- Roma integráció erősítése

4.1.4. Korábbi és folyamatban lévő kapcsolódó projektek

ÁROP-1.A.2/A-2008

A projekt 2009 júniusától 2010 decemberéig tartott, Sellye Város Önkormányzat 20 848 084 Ft értékben valósította meg, 95%-s támogatási intenzitás mellett.

Sellye Város Önkormányzata az Új Magyarország Fejlesztési Terv Államreform Operatív Program keretében szervezetfejlesztési tanácsadás keretében az alábbi feladatok végrehajtása történt meg:

A tanácsadás célja egy új, hatékonyabb szervezeti struktúra, illetve működési rend kialakítása volt. A tanácsadói tevékenység része továbbá az Önkormányzat vezetése által elfogadott szervezeti, működési változások bevezetése, alkalmazása, illetve az azokhoz kapcsolódó szervezetfejlesztési tanácsadás, beleértve a szükséges korrekciók, változtatások elvégzését is. Végül e körben tanácsadói feladat a szervezeti-működési változások átvezetése a belső szabályozásokban.

A tanácsadás keretében elkészültek

- a szervezetfejlesztési javaslatok, az azok bevezetéséhez szükséges belső szabályozások módosításainak tervezetével együtt;
- a szervezeti és működési változások végleges szabályozásai;
- környezetvédelmi fenntarthatósági, valamint esélyegyenlőségi jelentés (koncepció),
- bevezetésre (tesztelésre) kerülnek az Önkormányzat vezetése által jóváhagyott változtatások.

TÁMOP-2.4.5-12.

Sellye Város Önkormányzat, mint Kedvezményezett, TÁMOP-2.4.5-12/3-2012-0020 azonosítószámú, „A rugalmasságot növelő helyi, innovatív kezdeményezések támogatása Sellye Városában” című pályázatának megvalósítása 2013. tavaszán indult.

A pályázat elszámolható összköltsége 43.264.781 Ft, támogatási intenzitása pedig 100 %.

A projekt megvalósítása 2013. május 15.-vel kezdődött és 2014. május 30.-napján zárult le.

A pályázat keretén belül sor került:

- A térségben működő intézmények kapcsolati hálójának kiépítésére, kommunikációs útvonalak feltérképezésére
- Sellyei Közös Önkormányzati Hivatal nyitvatartási és ügyintézési idejének racionalizálására, várakozási idők csökkentésére, ügyfélkezelési kódex megalkotására, új típusú munkakörök kidolgozására
- A lakosság számára álláskeresési (kommunikációs) tréning került megszervezésére
- 2013. szeptember végétől - 2014 áprilisáig, akkreditált angol nyelv középszintű oktatás folyt az önkormányzati,- hivatali,- intézményi dolgozók számára (összesen: 12 fő). A képzés óraszámja összesen: 216 óra. Az angol képzés az egészségügyi központban került megtartásra.
- Decembertől február végéig akkreditált alapfokú informatikai képzések kerültek megtartásra az Ormánság Községi Házban, három csoportban:
 - hivatali dolgozók részére: 10 fő részére összesen 80 óra,
 - lakosság részére két csoportban indult el december hónapban az akkreditált alapfokú informatikai képzés, 10 fő/ csoport, csoportonként 60 óra,

Pályázat keretén belül megvalósult és 2014. május 30. napján megkezdte működését az Előzetes Bejelentkező Rendszer. A rendszeren keresztül az ügyfelek előzetesen, otthonról tudnak időpontot foglalnia a Közös Önkormányzati Hivatalban szükséges ügyeik intézéseihöz, mely által elkerülhetővé válik a várakozás, a sorban állás.

A pályázat megvalósításnak egy éve alatt összesen 12 munka magán élet összehangolását segítő előadások kerültek megszervezése különböző csoportoknak (pl.: lakosság, közfoglalkoztatásban résztvevők, hivatal,- intézmény dolgozói).

A Közös Önkormányzati Hivatalban, illetve annak intézményeiben valamint az együttműködő partnerek intézményeiben baba- és gyermekbarát környezet került kialakításra összesen öt helyszínen (Sellyei Közös Önkormányzati Hivatal, Sellyei Városi Könyvtár, Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, Kistérségi Járó beteg-szakellátó Központ Ormánság Községi ház) a pályázat keretein belül, illetve fedett kerékpár és babakocsi tároló került kialakításra a Közös Önkormányzati Hivatal és az önkormányzat egyik intézményének a Sellye Városi Művelődési Ház, Könyvtár és Muzeális Intézmény 2012-ben átadott új Községi házában udvarán.

TÁMOP-5.1.1-11/1 – „Mindenki egyért, egy mindenkiért”

A projekt megvalósítása 2012.11.15 és 2014.05.15 között történt, 149.978.144 Ft támogatással. A pályázat 5 konzorciumi partner összefogásával valósult meg, 4 tevékenység csoport (1b,2,3,4,) felvállalásával. A partnerek a már megszerzett gyakorlati tapasztalataikat egymás szolgálatába állították, így egymást erősítették. A programok készítésekor minden korcsoportra gondoltak, a tevékenységek között a 6 éves gyerekek és a 99 éves aggastyán is talált az igényeinek megfelelőt. A programokkal minimum 1000 főt értek el a 18 hónap alatt, és 65 fő hátrányos helyzetű embernek adtak piacképes tudást.

1/B tevékenység csoport:

Közvetlen haszonélvezők a programokba bevont 6-20 éves szociális, társadalmi akadályokkal küzdő fiatalok.

Közvetett: A fiatalok szülei, települések lakosai.

A program célcsoportját a kistérségben végzett felmérések alapján, és a családsegítő szolgálat jelenlegi kliensköréből állították össze.

2. tevékenység csoport:

A programok célcsoportjának meghatározása a térségi iskolák, és védőnők segítségével történt. Elsődleges célcsoport a Sellyei kistérségben élő 5-10 évfolyamon tanuló diákok, pedagógusok, GYED-en, GYES-en lévő anyukák és a térség civil szereplői. Másodlagos célcsoport ezen tanulók szülei, helyi lakosok és a térség szereplői. A célcsoportnak nyújtott képzések, foglalkozások, előadások mind illeszkedtek a mai napi problémákhoz és ehhez nyújtanak kiutat.

3. tevékenységcsoport:

Közvetlen célcsoport: hátrányos helyzetű munkanélküli emberek, akik a településekről részt vettek a programokon, a tréningeken, valamint a szakképzést nyújtó OKJ-s képzéseken.

Közvetett haszonélvezők a célcsoport családtagjai, gyermekei, valamint a családban élő idős emberek voltak. A munkanélküli célcsoport bevonását a Munkaügyi Központon keresztül végezték.

4. tevékenységcsoport:

Közvetlen: Gyermekekjóléti és Családsegítő Szolgálat munkatársai, valamint a kistérség humán területen működő szociális és gyermekvédelmi tevékenységet végző szakemberei. Közvetett célcsoport a szolgáltatások igénybevevői, érintettjei, akik az elsajátított ismeretek alapján felkészültebb szakemberek révén magasabb színvonalú ellátásban részesülnek.

TÁMOP-5.3.5-09/1 - „Mindenre van megoldás” – prevenciót célzó családkísérési program a Sellyei Kistérségben

A projekt az Ifjúságért Egyesület pécsi Lakáskísérési programjának Sellyei Kistérségben történő adaptálásával egy modellprogramot valósított meg, mely a szegénységben élő egyéneknek és családoknak nyújtott komplex támogatással hozzájárult hatékony háztartásgazdálkodásukhoz, adósságterheik megfelelő kezeléséhez, adósságaik rendezéséhez, úgy hogy ezzel párhuzamosan munkaerő-piaci helyzetük is javuljon.

A program 2011. február 1-től indult, és elsődleges célcsoportját a Sellyei Kistérségben élő, adósság problémával küzdő egyének/családok/háztartások felnőtt tagjai alkotják. A másodlagos célcsoportot a programba vont családok kiskorú gyermekei, a helyi közösségek, az együttműködésben résztvevő szervezetek, intézmények, a helyi döntéshozók alkotják.

A program célja a kistérségben élők adósságainak részbeni, illetve teljes rendezése, további eladósodásuk megakadályozása volt. A programba bevont egyének és családok ennek érdekében intenzív családkísérési (gondozási) szolgáltatás mellett személyre szabott munkaerő-piaci fejlesztésben vettek részt. A program csoportos és kisközösségi programjai erősítik a motivációt, a mentális állapotot, így a bevont egyének alkalmassá válhattak a segítő megoldások fogadására, az önálló problémamegoldásra és az eredmények fenntartására.

TÁMOP-1.4.1-11/1-2012-0031 - "A bizonytalanságot csak biztonsággal szüntetheted meg."

Az elnyert TÁMOP – 1.4.1 – 11/1 „Közösségi feladatokhoz kapcsolódó munkaerő-piaci programok támogatása” pályázat keretében a Szociális Háló Egyesület vállalta, hogy 9 település (Sellye, Vajszló, Lúzsok, Zaláta, Piskó, Páprád, Hirics, Kemse, Vejtí) lakosságát a foglalkoztatási lehetőségekre készíti fel, valamint OKJ képzéssel segíti hozzá szakképesítés megszerzésére, ezzel esélyegyenlőségük megerősítésére.

Közvetlen cél: a területen élő szakképesítéssel nem rendelkező, munkanélküli lakosság létszámának, szakképesítési struktúra igényeinek feltérképezése, feldolgozása; a képzést vállalók, képzésre alkalmasak kiválasztása, vállalkozóvá válásának segítése; 9 településen legalább 90 ember felkeresése, 40 fő bevonása a programba.

Hosszú távú cél: valamennyi bevont egyéni esetkezelése, felkészítő tréningje, tanácsadás, nyomon követés, mentorálás.

TÁMOP – 5.5.2-11/2 - „A Szociális Háló Egyesület Önkéntes Pont programja Vajszló”

A TÁMOP – 5.5.2-11/2- 2012-0096 pályázat keretében 2012. 10. 01- 2013. 09.30- ig pályázati támogatás keretében valósították meg Vajszlón Önkéntes Pont kialakítását, működtetését. A Sellyei Járás 11 településén élők Sellye, Drávaiványi, Hirics, Kákics, Kemse, Lúzsok, Páprád, Piskó, Vajszló, Vejtí, Zaláta kiemelten vettek részt a programban.

A pályázat alap célkitűzése a településeken az önkéntes tevékenység elterjesztése, az aktív jelenlét a település életében, közösségi eseményeiben, azok szervezésében, lebonyolításában. Az önkéntes tevékenység lehet az egyik elem, mellyel a településen lakók a saját életük élhetőbbé tehetik, egymást segíthetik, önmagukat kipróbálhatják, hozzájárulhatnak a település fejlődéséhez. Az önkéntes tevékenység alapja lehet a civil kezdeményezések továbbfejlesztésének, vállalkozások létrejöttének, munkalehetőség, munkahely teremtésének. A pályázat, az egyes településekre az ott élők kikérdezésével alapozta meg a település önkéntes tevékenységi programját, eseményeit. A településeken tartott toborzások során több mint 100 fővel kapcsolattartást, 60 fővel az önkéntességre való felkészítést valósítottak meg. Ez jó kiinduló pont, hogy a lakosok itt kipróbálhatják magukat, egy esetleges munkatevékenységre felkészülhetnek, civil közösséget hozhatnak létre. Bevonták a felkészítésbe az önkormányzatokat, a fogadószervezeteket, hogy ezzel is segítsék az önkéntesség hosszú távú hazai működését, minél szélesebb körű elterjedését.

Fő pályázó: Szigetvári Kultúr- és Zöld Zóna Egyesület

A pályázatban, konzorciumi tagként vett részt a Szociális Háló Egyesület.

A pályázat célja: A szegénység mélyülésének, újratermelődésének, terjedésének mérséklése, a mélyszegénységben élők integrációjának előmozdítása szociális és közösségi munkával, valamint a lakosság aktív részvételén alapuló fejlesztéssel. Szociális és egészségügyi felmérésekkel javítani kívánták a lakosság életminőségén, humán szolgáltatásokkal alapozták meg a gyerekek kitörési esélyeit.

4.1.5. Illeszkedés az ÁROP kiíráshoz, a feltételek teljesítése

A projekt tudatos és modellértékű járási partnerség-építő tevékenysége nagymértékben elősegíti az önkormányzatok, állam, civil, egyházi és magánintézmények által ellátott humán közszolgáltatások megszervezésének összehangolását, a költséghatékony és magasabb szakmai színvonalú működést. A járási partnerség-építés folyamatába a felzárkózás, az oktatás, képzés, a szociális ellátások, az egészségügy és a foglalkoztatás területén tevékenykedő valamennyi releváns szereplőt bevonjuk. A Sellyei Járásban már korábban is indítottak különböző kezdeményezéseket (Szivacskezilabda, „Szülő Klub” programok), melyekkel a hátrányos helyzetű célcsoport számára próbáltak segítséget nyújtani. Jelen pályázat keretében a városban meglévő tapasztalatok, referenciák járási szintű kiterjesztése is megtörténik, és a kisebb települések szakszerű segítséget kapnak helyi esélyegyenlőségi programjaik végrehajtásához. Kiemelt programként a szociális gazdaság fejlesztési programot dolgozzák ki a partnerek, és megteremtik ennek végrehajtási alapját (gazdasági tevékenységek azonosítása és szervezet fejlesztése), amely egy reális kiutat jelenthet a szinte csak közfoglalkoztatásra alapuló térségi foglalkoztatási rendszerben. Elsődleges munkaerő-piaci munkahelyek létesítése rövid rávon korlátozottan valósítható meg, külső befektetők vonzása kevésbé reális jelenleg. A projekt elősegíti a város és térsége kapcsolatának fejlődését is, amely intézményműködtetési, munkaerő-piaci, területfejlesztési együttműködési előnyökkel, szinergiákkal járhat. Az együttműködések keretében feltárt intézményrendszeri, célcsoporti információk hozzájárulnak a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javításához, a hatékonyabb járási feladatellátáshoz, a járási szint megerősítéséhez.

A pályázati útmutatóban található feltételeknek való megfelelés:

- Sellye Város Önkormányzat 129/2013.(VII.11.) sz. határozatával fogadta el hatályos helyi esélyegyenlőségi programját. A járási szintű felzárkózási kerekasztal munkájában résztvevő önkormányzatok is rendelkeznek hatályos HEP-el (31 település rendelkezik HEP-pel). A járási szintű együttműködések erősítése és a projekt megalapozása céljából a járásszékhelyhez tartozó összes önkormányzatot tájékoztattuk az együttműködés lehetőségéről, amelynek részleteit fórum keretében 2014. szeptember 22-én vitattunk meg. Továbbá biztosítjuk a részvételi szándékot jelző önkormányzat bevonását a végrehajtás során, de legalább a Pályázati feltételek címszó alatt meghatározott minimum számú önkormányzatnak (esetünkben min. 19 önkormányzat). A projekt kezdő szakaszában a járásban lévő önkormányzatokat nyilatkoztatni szeretné a pályázó, hogy részt kívánnak-e venni a program megvalósításában.
- A járásban 38 település van, emiatt a pályázat a 2. kategóriában nyújtató be.

- A pályázatban vállaltunk minden kötelező és választható tevékenységet, és kapcsolódó indikátorokat is.
- A területi együttműködési és esélyegyenlőségi szempontokat célzó tevékenységének szakmai szempontoknak való megfelelésének biztosítása érdekében – az „Esélyteremtő-programterv”- nyilvánossága, valamint a felzárkózási kerekasztalban állandó meghívottként való részvétel biztosítása tekintetében – együttműködünk a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítését támogató Türr István Képző és Kutató Intézettel.
- A projekt megvalósítása 2015. január 1-jétől szeptember 30-ig tart.
- A szakmai megvalósítók az alábbiak szerint felelnek meg a kritériumoknak: A projektbe három szakmai megvalósítót és egy szakmai vezetőt kívánunk bevonni. A szakmai megvalósítók, és a szakmai vezető is rendelkeznek a 2 év előírt szakmai tapasztalattal.

4.2.A projekt szakmai tartalma, összetettsége, a kötelező és választott támogatható tevékenységek megvalósításának bemutatása

Mottó:

4.2.1. Átfogó célok

- Modellértékű együttműködési program megvalósítása a járási településeken, esélyegyenlőségi területeken tevékenykedő állami, önkormányzati, civil, egyházi szervezetek és vállalkozások bevonásával.
- A szociális gazdaság fejlesztésével a munkaerő-piacról kiszorult rétegek integrálása, társadalmi és gazdasági felzárkóztatása
- Az esélyteremtés területén fenntartható járási partneri hálózat létrehozása és működtetése.
- Sellye járásszékhely funkciójának erősítése a koordinációs tevékenység megvalósítása révén.
- A humán közszolgáltatások szakmai színvonalának és költséghatékonyságának javítása, együttműködési gyakorlatának fejlesztése a járás teljes területén.

4.2.2. Konkrét célok

- Foglalkoztatási helyzet javítása érdekében szociális szövetkezeti rendszer kialakítása, mely segíti a tartós munkanélküliségben élők problémáinak megoldását
- Energiaszegénység mérséklésére tudatos fejlesztés elindítása
- Egészségműveltség és egészségtudatosság szintjének emelése
- Gyermek szocializációjának támogatása célzott programokkal
- Családok megerősítése, a család intézményének újbóli felértékelése, generációk közötti kapcsolatok fejlesztése, melynek következtében megoldódnának az időseket és a gyermekeket érintő problémák egy része
- Partnerségi kapcsolatok fejlesztése az esélyegyenlőségi területen tevékenykedő szervezetek között, szakmai kapacitások erősítése
- Igényfelmérések, tudatos programozás elvégzése az összehangolt akciók előkészítése érdekében, felkészülés a 2014-20-as EU-s források fogadására.

4.2.3. Tervezett prioritási területek és programok

A projektet megalapozó egyeztetések és az elemzések alapján az alábbi prioritási területek alakultak ki. Minden problémára nem nyújthat megoldást jelen projekt. A cél a folyamatok elindítása, a partnerség megerősítése, amely erősíti a közösségi védőhálót.

A konkrét programok meghatározásánál figyelembe vettük a helyi partnerek igényeit, a rendelkezésre álló időkereteket és pénzügyi lehetőségeket is. A problémaalapú, komplex megközelítés miatt nem a HEP-eknél kötelezően előírt célcsoportonkénti tervezési módszert alkalmaztuk, így az egyes programok több célcsoportot is érintenek, és a programok is erősítik egymást. A projekt során tervezett konkrét tevékenységek (9. sz. tevékenység) is ezen struktúrához illeszkedően valósulnak meg, és az esélyteremtő programterv kidolgozása is ez alapján kezdődik meg. A kidolgozás során (a célzott célcsoport kutatások, partneri információk alapján) természetesen a területek és programok változhatnak.

1. Mélyszegénységben élők, tartós munkanélküliek reintegrálása:

- Járási szociális gazdaságfejlesztési program létrehozása. A kiemelten termelésalapú szociális szövetkezeteken keresztüli foglalkoztatási lehetőségek feltérképezése és létrehozásának megalapozása Sellye és járása viszonylatában.
- Községi tervezés, felmérés a járás településein, az egészségügyi és szociális szükségletek körére javaslatkészítés
- Az energiaszegénységgel érintett rászorultak lakhatási és megélhetési feltételeinek javítását célzó program (energiatudatosságra való figyelem felkeltése, költségtakarékos megoldások keresése, és lehetőség szerint foglalkoztatási program szervezése)

4. Egészségműveltség fejlesztése:

- A mélyszegénységben élők körében a járás településein egészségügyi szűrések elvégzése, életmódváltással kapcsolatos tanácsadás

3. Család megerősítése, prevenció:

- Nevelési tanácsadás (prevenció: családtervezés, gyermeknevelés, családi pénzügyi gazdálkodás, önségítés, válsághelyzetbe jutó családok segítése: a szülők közötti konfliktus rendezésében, szenvedélybetegség kezelésében, munkahelykeresésben, a szülő-gyerek kapcsolat megerősítésében, a gyermekneveléshez szükséges mindennapi rutin kialakításában, lakáskörülmények javításában) az alábbi szervezeti keretekben: „Szülő klub” program újbóli felélesztése, és járási szintre emelése, kiscsoportos foglalkozások az érintett szülők, családok részére
- Roma családok társadalmi beilleszkedésének, gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése
- Gyermekek számára esély program létrehozása, a korábban már bemutatott „Szeretet táborra” alapozva: Szivacs kézilabda program újbóli felélesztése
- Generációk együttműködését célzó program (idősek bevonása a családok életébe, gyerekfelügyelet, fiatalok mentorálása, tapasztalatok átadása, közösségerősítő programok a településeken)

4.2.4. Tevékenységek bemutatása

Tevékenység megnevezése	Tevékenység leírása
Kötelező tevékenységek	
1. Járási szintű együttműködések erősítése.	Partnerek tevékenységének, céljainak, projekt elképzeléseinek megismerése, együttműködési területek azonosítása, együttműködési megállapodások előkészítése. A tevékenységhez külső szakértői közreműködést is tervezett (20 szakértői nap).
2. Szakmai megvalósítók bevonásával társadalmi felzárkózást szolgáló koordináció kialakítása, működtetése járási szinten.	Szakmai team felállítása, szerződések megkötése, hatáskörök és felelősségek véglegesítése. Szakmai, technikai koordinációs feladatok elvégzése, partnerekkel való kapcsolattartás, a járási esély fórum, a felzárkózási kerekasztal és a kapcsolódó munkacsoportok munkájának titkársági, szervezési munkáinak elvégzése.
3. Járási szintű felzárkózási kerekasztal létrehozása és működtetése.	A kerekasztal létrehozásának előkészítése partnerségi találkozók, partneri egyeztetések segítségével. A kerekasztal létrehozását jelentő megállapodás előkészítése, megvitatása, véglegesítése, aláírása. Ügyrend és munkaterv kidolgozása. 7 db kerekasztal ülés megszervezése a projekt 3-9. hónapja között. A tevékenységhez külső szakértői közreműködést is tervezett (20 szakértői nap).
4. Sellyei Járási Esélyteremtő programterv elkészítése a települések együttműködését igénylő problémák megoldására a járási partnerekkel és a TKKI-val együttműködésben	<p>Helyzetelemzés: A projekttervben meghatározott 3 prioritási területen belül részletes helyzetelemzés, igényfelmérő kutatások elvégzése, majd ezek alapján helyzetértékelés, következtetések készítése.</p> <p>Programterv: A programterv célrendszerének, prioritásainak, partnerségi és kommunikációs/nyilvánossági tervének kidolgozása. Akcióterv készítése a projektek részletes kidolgozásával (indoklás, célok, célcsoportok, tevékenységek és ütemezés, várt eredmények és indikátorok, partnerség, költségvetés, fenntarthatóság) a 2014-20-as EU-s forrásokra való felkészülés érdekében. Kiemelt programként energiaszegénységi program kidolgozása.</p>

	A kötelező min. terjedelem 16 oldal a pályázati útmutató szerint, de a projekt célok teljesítése érdekében a fenti tartalmú kidolgozás ennél jelentősen nagyobb terjedelmű dokumentum elkészítése indokolt: 8 ív: 128 oldal, 320 ezer leütés. Szakértői nap igénye: 50 nap.
5. Sellye Járási Esélyteremtő programterv disszeminációja	A tevékenység keretében 1-1 nyitó- és záró konferencia rendezése valósul meg min. 50 fő részvételével, valamint 3 db partnerségi disszeminációs fórum min. 35 fő részvételével, amely célja a programterv kidolgozásának támogatása és az eredmények terjesztése. A tevékenység magában foglalja a szervezést, lebonyolítást, helyiség, informatikai, technikai eszközök biztosítását, a rendezvényekre készülő tájékoztatókat, szakmai anyagokat, továbbá az étkezés biztosítását.
Választott tevékenységek	
6. Esélyegyenlőséget, társadalmi felzárkózást szolgáló tréningek tartása.	A mélyszegénységben élők körében a 2.1. akcióprogramhoz kapcsolódóan 1. 20 fő részére adósságsapda kezelő tréning. 2. 20 fő részére konfliktuskezelő, rekreációs készségfejlesztő tréning. Díja mindegyik esetben 20 000 Ft/fő.
7. A társadalmi felzárkózást szolgáló koordinációt biztosító szakmai megvalósítók, illetve a területi együttműködésben részt vevő önkormányzatok tisztviselőinek, illetve felzárkózási kerekasztal tagjainak képzése.	A térségben az oktatási, szociális és egészségügyi szférában dolgozó szakemberek számára 2 napos képzés szervezése az alábbi témában: - kommunikáció, - kiégés, - szakmaközi együttműködések javítása, - diszkrimináció csökkentése Tervezett létszám: 20 fő. A képzés díja 40 000 Ft/ fő.
8. A területi együttműködéshez, az „Esélyteremtő-programterv” kialakításához, illetve kapcsolódó, a helyi esélyegyenlőségi programok végrehajtását segítő szakértők bevonása	A megfelelő színvonalú programterv kidolgozása érdekében speciális felkészültségű szakértők bevonása is megtörténik a projektben az alábbi tevékenységekhez kapcsolódóan: Sellye Járási Esélyteremtő programterv kidolgozása (60 szakértői nap).
9. Közös, több önkormányzat részvételével zajló járási esélyegyenlőségi akcióprogram	A meghatározott prioritási területeken belül az alábbi akciók valósulnak meg jelen projekt keretein belül. Kiválasztásuk az előzetes megbeszélések, elemzések, illetve az útmutatóhoz való illeszkedés alapján történt. A kimaradó programok beépülnek az esélyteremtő programtervbe, és a 2014-20-as időszakban megvalósulnak.

	<p>1. Mélyszegénységben élők, tartós munkanélküliek reintegrálása:</p> <p>1.1. Szociális gazdaságfejlesztési program létrehozása: Fórum sorozat szervezése kiemelten szociális szövetkezetek létrehozásának és működtetésének előkészítése érdekében. Pl. zöldség-, és gyümölcsstermesztéssel foglalkozó, térségi piacra termelő szociális szövetkezet létrehozásának előkészítése érdekében</p> <p>1.2. Közösségi tervezés, felmérés a járás településein, az egészségügyi és szociális szükségletek körére javaslatkészítés: A felmérések életvezetési tanácsadási felmérések lesznek, amit a járás településein végeznek el. A célcsoport a kisgyermekkortól az idősebb korosztályig terjed. A hétköznapi helyzetekben felbukkanó érzelmi, hangulati, kapcsolati problémák tisztázása, enyhítése, kezelése. Egyéni, beszélgetős módszer, amelyben a felmerülő problémák minél nyíltabb, pontosabb feltárása a cél.</p> <p>1.3. Az esélyteremtő programterv részeként (külön rendezvény vagy szakértői költséget nem igénylő) energiaszegénység elleni program.</p> <p>2. Egészségműveltség fejlesztése:</p> <p>2.1. A mélyszegénységben élők körében a járás településein életvezetési tanácsadás, öngondoskodás képességének fejlesztését célzó programok megvalósítása, lelki egészség védelmére, megőrzésére irányuló egészségfejlesztési/megelőzési programok megvalósítása: településenként 1 db (összesen 35 alkalommal) program lebonyolítása.</p> <p>3. Család megerősítése, prevenció:</p> <p>3.1. „Szülő klub” program járási szintre emelése: Ismeretterjesztő előadások, interaktív foglalkozás a témában jártas és a térség jellegzetességeit jól ismerő szakértő előadásában, vezetésével rendszeresen 3-3 alkalommal 3 helyszínen. Témák: alapvető egészségügyi ismeretek, ortopédiai problémák, 'Gazdálkodj okosan', Gyermek-nevelési problémák, egészséges táplálkozás, fogápolás.</p>
--	--

	<p>3.2. Roma családok társadalmi beilleszkedésének, gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése (roma kultúrát bemutató programok a járásban 8 alkalommal): az interakciós előadás során közvetlen élményeket, ismereteket, tapasztalatokat szerezhhetnek a résztvevők a roma kultúráról, történelemről, gasztronómiáról, mely során lehetőségük nyílik megismerésükkel az elfogadásuk.</p> <p>3.3. Kiscsoportos foglalkozások (8 alkalom x 5 család) az érintett szülők, családok részére védelembé vett gyermekek témáról: Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat és gyámhivatallal együttműködve a célcsoport körében szervezett foglalkozás szakértők (pl. gyógypedagógus, pszichológus) bevonásával.</p> <p>3.4. Szivacs kézilabda program 5 általános iskolákban (fizikai aktivitás növelésén túl közösségformálás, 'csapatszellem' építése, hagyományteremtés, a sikerélményeken keresztül az önbecsülés növelése, járási kupa rendezése).</p> <p>3.5. Generációk együttműködését célzó program (5 interaktív rendezvény a járás különböző településein min. 175 fő részvételével az idősek és fiatalok egymásra találása érdekében, együttműködések kidolgozása és elindítása, lehetséges területek: idősek bevonása a családok életébe, gyerekfelügyelet, fiatalok mentorálása, korrepetálása, tapasztalatok átadása, idősek részére digitális készségeket fejlesztő programok, közösségerősítő programok a településeken, tudatos önkéntes és közösségi szolgálati programok).</p> <p>3.6. Roma gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése: a mobil nevelési tanácsadót (pszichológus), családgondozó közreműködésével, a problémás családokat rendszeresen (havi 40 órában) saját otthonukban keresi fel, bizalmi kapcsolat kiépítése után így támogatást biztosítva és hasznos tanácsokkal ellátva a szülőket és gyermekeket, mely hatására pozitív irányba változik a gyermekek és szüleik iskolához/továbbtanuláshoz való viszonya.</p>
--	---

4.2.5. Gantt diagram

Tevékenység megnevezése	2015.01.	2015.02.	2015.03.	2015.04.	2015.05.	2015.06.	2015.07.	2015.08.	2015.09.
1. Járási szintű együttműködések létrehozása									
2. Szakmai koordináció									
3. Felzárkózási kerekasztal									
4. Sellye Járási Esélyteremtő programterv elkészítése									
5. Disszeminációs rendezvények									
6. Tréningek									
7. Képzés									
8. Szakértők bevonása									
9. Esélyegyenlőségi akcióprogram									
10. Projektmenedzsment, nyilvánosság, horizontális vállalások teljesítése									

4.3.Várható eredmények, indikátorok bemutatása

- Kialakításra kerül az esélyegyenlőségi programok végrehajtásához szükséges szolgáltatási és intézményi együttműködés és párbeszéd rendszer a Sellyei Járásban, felállnak a munkacsoportok, a szakmai koordinációs csoport, a felzárkózási kerekasztal, az esély fórum
- Kialakul és megerősödik a társadalmi párbeszéd, a közösségi tervezés helyi rendszerei (önkormányzatok, kormányzati szervezetek, intézmények, civil szervezetek, gazdasági szereplők és szakértők bevonásával), a HEP-ek megvalósításának vonatkozásában
- Elkészül a járáson belül felmerült, és a települések együttműködését igénylő problémák komplex kezelését megalapozó – a járási felzárkózási kerekasztal által elfogadott - „Esélyteremtő-programterv”, amely megerősíti a partnerséget, továbbá felkészíti a járást a releváns szakmai területeken a 2014-20-as EU-s források fogadására is
- Sikeres esélyegyenlőségi akciók valósulnak meg, amelyek megalapozzák a partnerek fenntartható együttműködését

4.4.Kockázat elemzés és a projekt eredményeinek fenntarthatósága

Kockázati tényező	Valószínűség	Hatás mértéke	Kockázattal érintett projekt cél	Kockázatkezelés
Projekt időbeni csúszása	Kicsi	Közepes	A projekt szeptember 30-ig történő megvalósítása	Részvételen alapuló projekt előkészítés, rendszeres és gyakori monitoring
A pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés csúszása, támogatás lehívásának csúszása	Közepes	Nagy	Esetleges finanszírozási problémák a projektben	Előleg lehívása
Bevonni kívánt partnerek alulmotiváltsága	Közepes	Közepes	Tevékenységek megvalósulásának kockázata	A partnerek bevonása a projekt tevékenységeinek tervezésében, valamint a kerekasztal munkájában
Jogszabályi környezet módosulása	Kicsi	Közepes	Esélyteremtő programterv kidolgozása	Folyamatosan nyomon kell követni a jogszabályi környezetet
Érdektelenség a tervezett programok iránt	Kicsi	Közepes	Tevékenységek megvalósulásának kockázata	Működő kezdeményezések tapasztalatainak beépítése, partner szervezetekre támaszkodás

Fenntarthatóság

Pénzügyi fenntarthatóság

A pénzügyi fenntarthatóságot az önkormányzat saját források bevonásával, valamint a 2014-2020 közötti pályázati források segítik. A partnerek által nyújtott szolgáltatások összehangolásával a költséghatékonyság is növekszik. Az összehangolt projekt tervezések révén pedig az EU-s pályázatok pénzügyi koncentrációja is megvalósul.

Szakmai fenntarthatóság

A projektbe bevont partnerek széleskörű tapasztalatokkal rendelkeznek. A hátrányos helyzetű célcsoportokkal foglalkozó partnerek pontosan ismerik a klienseik helyzetét és problémáit, emiatt releváns válaszok születnek a problémákra járási szinten. A partnerségi bevonáson alapuló programterv készítés elkötelezetté teszi a résztvevő partnereket, hogy a megvalósításban is aktív szereplőként működjenek közre. A szakmai fenntarthatóságot segíti a szakmai menedzsment, a munkacsoportok, a járási kerekasztal és fórum munkája. Sellye Város Önkormányzata vállalja a koordinációt a projekt befejezése után is. Az esélyteremtő programtervben olyan projektek megfogalmazása történik, amelyek reálisan megvalósíthatóak a 2014-20-as időszakban célzott EU-s források igénybevételével is. Ezen projektek partnerségét már a projekt futamideje alatt kialakítják az érintettek, és felkészülten várják a megvalósítást lehetővé tevő forrásokat.

Szervezeti fenntarthatóság

A projekt szervezeti gazdája Sellye Város Önkormányzata. A szervezeti fenntarthatóságot segíti a többszintű intézményrendszer, a tudatos szervezetfejlesztési folyamat, valamint az esélyteremtő programterv, amely hosszú távon is érdemi munkát ad a járási esélyteremtő intézményrendszer különböző szervezeti egységeinek.

Kötelező indikátorok

Indikátor neve	Mértékegység (fő,db,stb.)	Kiindulási érték	Megvalósítási időszak változásainak értéke		Kumulált érték
			2014	2015	
		2014- pályázat benyújtásakor	2014	2015	
Együttműködési megállapodások száma	db	0	0	10	10
Felzárkózási kerekasztal üléseinek száma (járási szintű)	db	0	0	7	7
Elkészült programterv száma (járásonként)	db	0	0	1	1
Megtartott rendezvények száma	db	0	0	5	5
A rendezvényeken résztvevők száma	fő	0	0	205	205

Opcionális indikátorok

Indikátor neve	Mértékegység (fő,db,stb.)	Kiindulási érték	Megvalósítási időszak változásainak értéke		Kumulált érték
			2014	2015	
		2014- pályázat benyújtásakor			
Tréningek száma	db	0	0	2	2
Képzések száma	db	0	0	1	1
Bevont szakértők száma	fő	0	0	8	8
A szakértők által teljesített szakértői napok száma	db	0	0	310	310
HEP-ben megfogalmazott, megvalósított tevékenységek száma	db	0	0	9	9

5. Partnerségi terv

A Sellyei járás az ÁROP-1.A.3.-2014 projekt megvalósításába a térség önkormányzatai mellett nem csak az intézmények képviselőit, hanem a HEP-ek által kiemelt célcsoportokkal foglalkozó további szervezeteket is be kívánja vonni az alábbiak szerint (induló lista, ami a megvalósítás során bővíthet, hiszen a program folyamatosan nyitott lesz):

- Baranya Megyei Önkormányzat
- Baranya Megyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzat
- Sellyei Járás önkormányzatai, szám szerint 38 db (jelenleg 7 HEP-pel nem rendelkező található, de már az előkészítés során jelzés ment számukra).
- Sellyei Járáshoz kapcsolódó non profit szervezetek:
 - Ormánság Egészségért Nonprofit Kft.
 - Szociális Háló Egyesület
 - Civil Egyesület a Sellyei Kistérségben élők Szociális, Egészségügyi és Oktatási egyenlőtlenségeinek csökkentéséért
 - Sellyei Református Társegyházközség
 - Római Katolikus Plébánia Hivatal
 - Együtt Csányoszóért Egyesület
 - Baranya Megyei Falugondnokok Egyesülete
 - Drávafok Községért Közalapítvány
 - Gyermekmosoly Alapítvány
 - Drávazug Társulás Egyesület
 - Martince Kulturális Egyesület
 - Hegyszentmárton Községi Jóléti Szolgálat Egyesület
 - Hegyszentmárton Nyugdíjas Egyesület
 - KISSZENTMÁRTONÉRT Egyesület
 - Ormánság Alapítvány
 - Polgári Kör Sámód
 - Mozgáskorlátozottak Egyesülete
 - Ormánsági Roma Érdekvédelmi Egyesület
 - Ormánságfejlesztő Társulás Egyesület
 - Sellyei Tér-Erő Egyesület
 - Összefogás Sellye Gyermekéért Alapítvány
 - Dráva Alapítvány
 - Ormánság Szíve Alapítvány
 - Mozgáskorlátozottak Baranya Megyei Egyesülete Sellyei Tagcsoport
 - „Arany Ősz” Nyugdíjasklub
- Szakmai szervezetek:
 - Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
 - Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központ Szakszolgálat
 - Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Sellyei Tankerület,
 - BAMKH Sellyei Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége

A szervezetek felkutatása, együttműködések generálása:

A releváns szereplők meghívásával a projekt előkészítéséhez kapcsolódóan egy nagy sikerű járási szintű egyeztető fórum valósult meg 2014. szeptember 22-én. A rendezvényre valamennyi önkormányzat meghívást kapott. Az egyeztető fórum lehetőséget teremtett a települési HEP-ek problémáinak megtárgyalására, a meglévő jó gyakorlatok számbavételére, együttműködési területek azonosítására. Az munkacsoport megbeszélések eredményeit a pályázat probléma térképébe beépítettük.

A pályázat megvalósítása során az elkezdett partnerség-építés folytatását kívánjuk megvalósítani. A fórumok résztvevői jelezték együttműködési hajlandóságukat, mind a projekt keretében, mind azon túl. A partnerek felkutatásában hólabda módszerrel támaszkodunk a jelenlegi partneri körre, rajtuk keresztül újabb szervezetekhez juthatunk el, hiszen célunk a járásban már meglévő partneri hálózatok egyesítése, járási szintre emelése.

A projekt során a partnerek bevonása az első 3 hónap végére lezajlik. 2015 január hónapban elkezdődik a partnerek megszólítása különböző információs csatornákon keresztül (partneri hálózatok, sajtó, személyes egyeztető találkozók). Az év első negyedévében havonta egy munkacsoport megbeszélést tervezünk, amelyek célja járási kerekasztalok, az esélyteremtő programterv előkészítése. 2015. március hónap végétől indulnak a kerekasztal találkozók alakuló üléssel, majd ezt követően további 6 kerekasztal ülést tervezünk, amelyek mellett különböző előadások, programok, disszeminációs rendezvények valósulnak meg a projekttervnek megfelelően a projekt teljes időtartamában. A találkozókra kiemelt figyelmet fordítunk a partner szervezetek tevékenységének, kezdeményezéseinek megismerésére, amely alapján egy folyamatosan működtetett partneri adatbázis létrehozását is tervezzük. Ezáltal is elő szeretnénk segíteni a partnerek közötti együttműködések létrejöttét, fejlődését.

Önkormányzatok bevonása:

A 31 önkormányzatot (reméljük, hogy a projekt indulásáig a hiányzó 7 településnek is jóváhagyott HEP-je lesz, így teljessé válhat a bevont települések száma) a projekt indításakor is fórumra hívja pályázó. Az önkormányzatok számára előterjesztés készül a programba való bekapcsolódásról, és határozat alapján döntenek a felzárkózási kerekasztalhoz való kapcsolódásról. Az önkormányzatokat ösztönözni szükséges a területükön működő intézmények, civil, egyházi és gazdasági szervezetek bevonására is.

6. A Sellyei Járás Felzárkózási Kerekasztalának terve

Partnerségi szervezeti struktúra:

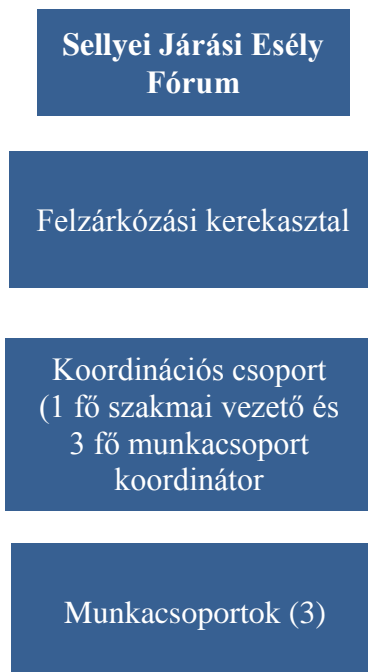
A járási felzárkózási kerekasztal létrehozását és működtetését egy több szintű, szerteágazó, egymással kapcsolatban lévő partneri intézményi hálóban tervezi a pályázó és partnerei. **Sellye Város Önkormányzata kezdeményezni fogja a Baranya Megyei Önkormányzat felé a járások közötti együttműködések megszervezését megyei szintű egyeztetések, tapasztalatcserék, programok érdekében.**

Ez a szerves térségi háló megteremti a lehetőségét a

- 1) kezdeményező, egyes témákat felelősen kezelő, operatív végrehajtást végző **munkacsoportok,**
- 2) a teljes szervezeti struktúrát működtető, koordináló **szakmai menedzsment,**
- 3) a folyamatokat irányító, döntéshozó **felzárkózási kerekasztal,**
- 4) a nyilvánosságot, bevonást, részvételt biztosító **járási esély fórum**

Ezáltal egy fenntartható szervezeti struktúra jön létre, amely az ÁROP 1.A.3. projekt befejezése után is fennmaradhat, hiszen a projekt során kialakulnak ennek működési mechanizmusai, létrejön egy jól működő szakmai menedzsment, megerősödik a járási partnerség, és elkészül a további akciókat megalapozó járási esélyteremtő programterv is.

A kerekasztal és a kapcsolódó szervezeti egységek összehangolt munkája révén az esélyegyenlőségi területen meglévő feladatok szervezése, projektek megvalósítása is koordinált módon valósul meg, amellyel el lehet kerülni a párhuzamosságokat, javul a problémakezelés és a költséghatékonyság is. A járási felzárkózási kerekasztalban való részvétellel a kisebb települések is megfelelő szakmai támogató háttérrel kapnak saját esélyegyenlőségi feladataik elvégzéséhez, amellyel Sellye járásszékhely szerepe is erősödik.

Tervezett feladatrendszer és partnerségi kör:

Partnerségi szervezeti egység	Feladatok	Tagság	Meghívottak, közreműködő partnerek
<p>Sellyei Járási Esély Fórum (HEP fórumokra alapozva)</p>	<p>- A megfelelő szintű társadalmi bevonás, a demokratikus működés és a széles körű helyi nyilvánosság biztosítása érdekében a Fórum ülései nyitottak minden érdeklődő helyi lakos és szervezet számára formális csatlakozás nélkül is. A Fórumot az kerekasztal elnöke hívja össze egy évben legalább két alkalommal</p>	<p>- A járási kerekasztal tagjai, és széles körű partnersége</p> <p>- Érdeklődő szervezetek és magánszemélyek</p>	
<p>Sellyei Járás Felzárkózási Kerekasztal</p>	<p>- Áttekinti a járás önkormányzatainak esélyegyenlőségi programjait és azok megvalósulását</p> <p>- Szakmai javaslatokat fogalmaz meg járási programokra</p> <p>- Összehangolja a járásban tervezett intézkedéseket és fejlesztéseket</p> <p>- Ösztönzi a járáson belüli partnerségek létrejöttét és fejlődését</p> <p>- nyomon követi, monitorozza és értékeli az ÁROP 1.A.3. projekt megvalósítását</p>	<p>- A járás önkormányzatainak esélyegyenlőségi programért felelős tisztviselői,</p> <p>- Az esélyegyenlőségi célcsoportokkal dolgozó főbb civil szervezetek képviselői, a helyi nemzetiségi önkormányzatok delegáltjai, az érintett társadalmi csoportok képviselői</p>	<p>- TKKI területi igazgatóságainak esélyegyenlőséggel foglalkozó szakértői, valamint a területileg illetékes kormányhivatal delegáltja,</p> <p>- Egyéb a partnerségben feladatot vállaló partnerszervezetek a partnerség-építési folyamat eredményeként</p>

		- szociális, oktatási, foglalkoztatási, egészségügyi szektorok releváns képviselői	
Koordinációs csoport	<ul style="list-style-type: none"> - Az ÁROP 1.A.3. projektben létrehozandó szakértői csoport, amely koordinálja a projekt szakmai megvalósítását, támogatja a kerekasztal, és a munkacsoportok munkáját, - Gondoskodik a projekt célok, eredmények teljesüléséről - Biztosítja az akciók folyamatos nyilvánosságát 	- 1 fő szakmai vezető, 3 fő munkacsoport koordinátor	- külső szakértők
Munkacsoportok	- A HEP-ekben, illetve a kidolgozandó járási esélyteremtő programtervben megfogalmazott prioritási területeket gondozó, az akciókat koordináló és végrehajtó csoportok (tervezet: 1) Mélyszegénységben élők, tartós munkanélküliek reintegrálása 2) Egészségműveltség fejlesztés 3) Család megerősítése, prevenció	- releváns, az akciókban aktívan közreműködő állami, önkormányzati, civil, egyházi, gazdálkodó szervezetek	- külső szakértők - egyéb szervezetek

7. Melléklet

Jelenléti ív

Jelenléti ív

a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az önkormányzatoknál a konvergencia régiókban” című
(kódszám: ÁROP-1.A.3.-2014) egyfordulós pályázati felhíváshoz kapcsolódó

egyvezetető találkozó

2014. szeptember 22. (hétfő), 10 óra

Helyszín: Sellye Közös Önkormányzati Hivatal

Ssz.	Név	Szervezet	Telefon	E-mail	Alíráás
1.	Tóth László	„Az Önkormányzatok Egységért” NKRF	06/30/586 4765	omnonyegye@gmail.com	
2.	Dr. Riedeg László	SZÖHÉ	70-620-9203	riedezl@guai.com	
4.	Biczó Renáta	Szohé	70-419-22-05	biczorenata@gmail.com	
5.	Dr. Barta Iréna	REO Egyesület	50/63-36-256	reoegeyesulet@gmail.com	
6.	Hámris Éva	SUKÖH	70/580-90/44	evosellye.hu	Hámris Éva
7.	Pataki Éva	SUKÖH	20/8074839	evosellye.hu	Pataki Éva
8.	Szeleczné János Lina	Szombathelyi Egységért NKRF	10/408/593	linata@gmail.com	
9.	Dr. Murkóczy Zoltán	SKÖH	70/580-302	jeppos@selje.hu	
10.	Tószegi Mónika	SZEO	30/564-16-85	monika.toszegi@gmail.com	Tószegi M.

11.	KÖVESFALUI SÁNDOR	SZEO	30/9361661	kovesfalvi.sandor@ gmail.com	<i>[Signature]</i>
12.	Nagy Attila	Sellye Őrs	20/0344666	polgarmesterseg@ szeged.hu	<i>[Signature]</i>
13.	BATA-SKOVICS NÉ KICS ADRIENN	SÖT	75/580-301		<i>[Signature]</i>
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					
21.					
22.					
23.					